ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
លេខ...................សហវ.......

សេចក្តីព្រាងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០២២

១. សេចក្តីផ្តើម

១. ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ និង ២០២១ សភាពការណ៍កម្ពុជា ក៏ដូចជាបណ្តាប្រទេសនានា ក្នុងសកលលោក ស្ថិតនៅក្រោមការគំរាមកំហែង និងយាយីពីជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលបានបន្តរាតត្បាតទូទាំងពិភពលោក ។ ជាក់ស្តែង វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បាននិងកំពុងបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានជាច្រើន មកលើការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេស នាំមកនូវការផ្លាស់ប្តូររបៀបរស់នៅ និងធ្វើការរបស់យើងផងដែរ ។ បកទល់ពេលនេះ កម្ពុជាបានបន្តគ្រប់គ្រងសភាពការណ៍បានក្នុងកម្រិតមួយល្អបង្គួរ ដោយ÷ (១). ពុំដែលឈានដល់ការបិទប្រទេស និងដាក់ប្រទេសក្នុងគ្រាមានអាសន្ន, (២). កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ផ្នែកសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចឱ្យស្ថិតក្នុងកម្រិតទាប និង (៣). រក្សាបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ។ យ៉ាងណាមិញ ការបន្តអូសបន្លាយការរាតត្បាតនៃជំងឺនេះ ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ដែលមិនទាន់អាចកំណត់បានថានឹងបញ្ចប់នៅពេលណា នឹងបង្កើតជាហានិភ័យកាន់តែធំឡើងៗ ហើយអាចនឹងបន្តបំផ្លិចបំផ្លាញសមិទ្ធផលសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ដែលកម្ពុជាសម្រេចបានដោយលំបាកនាពេលកន្លងមក និងបន្ទប់បង្អាក់នូវសម្ទុះនៃការងើបឡើងវិញនូវការអភិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជាដើម្បីឈានទៅសម្រេចនូវចក្ខុវិស័យ ២០៥០ ។

២. ឆ្លងកាត់បទពិសោធន៍នៃការគ្រប់គ្រងវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ជាងមួយឆ្នាំកន្លងមកនេះ, កម្ពុជាពិតជាមិនអាចពឹងផ្អែកតែខ្លួនឯងទាំងស្រុង ហើយកាត់ផ្តាច់ចេញពីការចូលរួមចំណែកក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់និងសកល ដើម្បីទប់ស្កាត់ការរាតត្បាតនៃជំងឺកូវីដ-១៩ និងជាពិសេសជំរុញការងើបឡើងនូវការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចបាននោះទេ ។ ក្នុងន័យនេះ ក្រោមការដឹកនាំដ៏ឈ្លាសវៃប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត និងស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់របស់ **សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា,** កម្ពុជាបានបន្តពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការកាន់តែមានភាពប្រទាក់ក្រឡា និងស្អិតរមួតជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់, ទាំងទ្វេភាគី និងពហុភាគី, និងជាពិសេសបានដាក់ចេញនូវកញ្ចប់គោលនយោបាយ និងវិធានការអន្តរាគមន៍ ក្នុងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច, សង្គម និងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រកបដោយភាពបុរេសកម្ម និងប្រាកដនិយម ដើម្បីគ្រប់គ្រងស្ថានភាពនៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និងរក្សាលំនឹងសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរបស់ប្រជាជនឡើងវិញ ។ ជាក់ស្តែង, រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវវិធានការអន្តរាគមន៍មុតស្រួច, ទាន់ពេលវេលា និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ចំនួន ៧ ជុំរួចមកហើយ ក្នុងការជួយរក្សាលំនឹងធុរកិច្ច និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
St.92, Sangkat Wat Phnom, Khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA.
ទូរស័ព្ទ: (+៨៥៥)២៣ ៨៩០ ៦៦៦
Phone: (+855) 23 890 666

ជាពិសេសកម្មករ-និយោជិត និងគ្រួសារក្រីក្រ និងជនងាយរងគ្រោះដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ជាលទ្ធផល រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្ដល់ការអនុគ្រោះផ្នែកពន្ធ, កាតព្វកិច្ចចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងកាតព្វកិច្ចផ្សេងៗទៀតដល់និយោជកក្នុងវិស័យទេសចរណ៍, អាកាសចរណ៍, កាត់ដេរ និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម និងបានឧបត្ថម្ភប្រាក់ជូនកម្មករ-និយោជិត ប្រមាណ ៤០ ម៉ឺននាក់ សម្រាប់រោងចក្រ និងសហគ្រាសដែលបានផ្អាកដំណើរការបណ្ដោះអាសន្ន, អនុវត្តកម្មវិធីសាច់ប្រាក់ពលកម្មនិងបង្កើតការងារជូនប្រជាជនប្រមាណ ១ លាននាក់ និងឧបត្ថម្ភសាច់ប្រាក់ជូនដល់គ្រួសារក្រីក្រ និងជនងាយរងគ្រោះប្រមាណ ២,៨ លាននាក់ ។ បន្ថែមលើនេះ, វិធានការគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុត្រូវបានដាក់ចេញ ដើម្បីរួមចំណែករក្សាស្ថិរភាពថ្លៃ និងបង្ការហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈឧបករណ៍គោលនយោបាយនានា ជាពិសេសក្នុងការបង្កើនសន្ទនីយភាពក្នុងទីផ្សារ និងការរក្សាសាធនភាពក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ។

៣. ឈានចូលមកក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ប្រទេសនានាក្នុងសកលលោកបាននិងកំពុងបន្តស្ថិតក្នុងបរិការណ៍នៃការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលនាំមកនូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន, បញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យជាច្រើនដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ប៉ុន្តែ ការកើនឡើងនូវការផលិត និងចែកចាយវ៉ាក់សាំងបានផ្ដល់សេចក្ដីសង្ឃឹមខ្ពស់សម្រាប់ការទប់ទល់ និងស្ដារការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឡើងវិញ ជាពិសេសក្នុងត្រីមាសទី ៣ និងទី ៤ ។ ជាមួយគ្នានេះ ការសម្របខ្លួនបានទៅនឹងបរិបទថ្មីនៃជំងឺកូវីដ-១៩ នេះ ក៏បានជួយទ្រទ្រង់ និងស្ដារសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មដែលជាមូលដ្ឋានសំខាន់នៃការងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចសកល ។ ជាក់ស្ដែង ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលត្រូវបានព្យាករថាសម្រេចបាន ៤,២% ដោយផ្អែកលើសម្មតិកម្មសំខាន់នៃការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ-១៩ គួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយគាំទ្រនានា ដែលជំរុញសកម្មភាពផលិតកម្ម, តម្រូវការប្រើប្រាស់, បង្កើនទំនុកចិត្តសម្រាប់ការវិនិយោគ និងវំហូរមូលធនសកល ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្ដី និន្នាការបច្ចុប្បន្នបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា កម្លាំង និងល្បឿននៃការងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក នឹងមានកម្រិតខុសគ្នា ពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ដោយសារគម្លាតនៃការទទួលបានវ៉ាក់សាំងរវាងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ និងប្រទេសអភិវឌ្ឍ, ការអនុវត្តវិធានការអន្តរាគមន៍ សុខាភិបាល, ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តវិធានការគាំទ្រ, សមត្ថភាពក្នុងការសម្របខ្លួនទៅនឹងវិបត្តិ និងរចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចមុនវិបត្តិ ។ មួយវិញទៀត, រលកថ្មីនៃការងើបឡើងវិញនៃជំងឺនេះ និងការបំប្លែងខ្លួនថ្មីនៃវីរុសក្សូរ៉ូណា (new variants) នៅតាមបណ្ដាប្រទេសមួយចំនួនបាននិងកំពុងបង្កើតឱ្យមានក្ដីបារម្ភថ្មី ដែលធ្វើឱ្យស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសកលបន្តស្ថិតក្នុងភាពមិនប្រាកដប្រជាខ្ពស់ ក្នុងរយៈពេលមធ្យមខាងមុខ។

៤. ស្របនឹងនិន្នាការសកល, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តឈានទៅរកគន្លងនៃកំណើនឡើងវិញ ទោះបីជានៅមានកម្រិតទាបជាងកំណើនមុនពេលមានវិបត្តិ, ដែលផ្អែកលើភាពធូរស្រាលនៃការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩ ដោយសារការទទួលបានការចាក់វ៉ាក់សាំងយ៉ាងទូលំទូលាយពេញផ្ទៃប្រទេស ត្រឹមចុងឆ្នាំ ២០២២ និងស្របពេលកម្ពុជាបន្តសម្របខ្លួនទៅនឹងប្រក្រតីភាពថ្មី (new normal) ។ ទន្ទឹមនេះ, កម្ពុជាក៏អាចជួបប្រទះនឹងបញ្ហាប្រឈមកាន់តែស្មុគស្មាញជាងមុន ជាមួយនឹងភាពមិនប្រាកដប្រជាខ្ពស់ ដែលទាមទារឱ្យមានការពង្រឹងសមត្ថភាពផ្ទៃ-

ក្នុងឱ្យបានល្អ និងត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធរ៉ាំរ៉ៃមួយចំនួន ដើម្បីលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែង និងធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចផង និងជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុកឱ្យកាន់តែមានសម្ទុះរីកចម្រើនខ្លាំងក្លាផង ។

៥. ក្នុងន័យនេះ ក្នុងសមរភូមិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺកូវីដ-១៩ នេះ កម្ពុជាសម្លឹងឃើញនូវពន្លឺនៃការប្រែក្លាយវិបត្តិនេះឱ្យទៅជាកាលានុវត្តភាព តាមរយៈការបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ទ្វេដង ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធ រួមមាន÷ (១). ការធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច, (២). ការជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តការផ្លាស់ប្តូរសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធមកក្នុងប្រព័ន្ធ, (៣). ការកសាងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គមរឹងមាំ និងមានភាពឆ្លើយតបខ្ពស់, (៤). ការបន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, (៥). ការបង្កើតឧបករណ៍ និងជម្រើសគោលនយោបាយបន្ថែមក្នុងការកៀរគរធនធាន, (៦). ការលើកកម្ពស់ការកសាង និងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធទិន្នន័យសូចនាករសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច, (៧). ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ, យន្តការស្ថាប័ន និងអភិបាលកិច្ច តាមរយៈការកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅ និងការកែលម្អជាប្រព័ន្ធ និង (៨). ការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល តាមរយៈការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថល និងឌីជីថលូបនីយកម្ម ។

៦. ជាមួយគ្នានេះ វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បាននិងកំពុងធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មសកលមានការប្រែប្រួលជារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលកម្ពុជាត្រូវយកមកគិតគូរក្នុងការសម្របខ្លួន មានជាអាទិ៍÷

(១)- និម្មាបនកម្មសេដ្ឋកិច្ចសកល (global economic architecture) បង្ហាញនូវនិន្នាការថ្មីមួយកាន់តែច្បាស់÷ ការធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋានផលិតកម្ម (reshoring and relocation) ដើម្បីធានានិរន្តរភាពនៃខ្សែច្រវាក់ផលិតកម្ម នឹងនាំមកនូវការវិនិយោគក្នុងតំបន់ដែលមានសក្តានុពលថ្មី ខណៈឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យារវាងប្រទេសមហាអំណាច នឹងអាចធ្វើឱ្យច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ និងនិយាមបច្ចេកវិទ្យា និងវិទ្យាសាស្ត្រ ក្នុងតំបន់ និងសកល បែងចែកចេញជាប៉ូលផ្សេងៗគ្នា ។ ជាមួយគ្នានេះ, សណ្ឋាននៃការវិនិយោគ និងពាណិជ្ជកម្មសកល នឹងមានការផ្លាស់ប្តូរ ទាំងទិសដៅ, មធ្យោបាយ និងប្រភេទទំនិញ និងសេវាកម្ម ។

(២)- កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរយៈពេលខ្លីនឹងងើបឡើងក្នុងកម្រិតទាបជាងនិន្នាការមុនវិបត្តិ÷ ការកើនឡើងនៃគោលនយោបាយគាំពារនិយម និងគោលនយោបាយដែលផ្តោតសំខាន់តែលើការជំរុញសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក (inward looking) នឹងបង្អាក់និន្នាការសាកលភាវូបនីយកម្ម និងធ្វើឱ្យកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មសកល ស្ថិតក្រោមបន្ទាត់សក្តានុពល (growth potential) ។ លំហូរពាណិជ្ជកម្មសកល និងលំហូរមនុស្ស នឹងងើបឡើងមកវិញក្នុងល្បឿនយឺត អាស្រ័យខ្លាំងលើការគ្រប់គ្រងការឆ្លងជំងឺកូវីដ-១៩ ខណៈលំហូរមូលធនសកល និងការវិនិយោគរវាងប្រទេសនិងប្រទេស និងរវាងតំបន់និងតំបន់ នឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុង ភាពរឹតត្បិត និងប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ជាងមុន ។

(៣)- ការសម្របខ្លួនទៅនឹងនិន្នាការថ្មីៗកាន់តែទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់÷ ការបង្កើនល្បឿនឌីជីថលូបនីយកម្ម និងបរិវត្តកម្មឌីជីថល គួបផ្សំការអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងទូរគមនាគមន៍ និងស្វ័យប្រវត្តិកម្ម នឹងបង្ហាញនូវតួនាទីកាន់តែសំខាន់នៃបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច, ធុរកិច្ច និងអភិបាលកិច្ច ។ ជាមួយគ្នានេះ, ការបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ជាងមុនលើបញ្ហាការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគ្រោះធម្មជាតិ នឹងនាំមកនូវការវិនិយោគច្រើនជាងមុនលើប្រភពថាមពលកកើតឡើងវិញ និងបច្ចេកវិទ្យាបៃតង ។

៧. ក្នុងបរិបទដែលកម្ពុជាត្រូវបោះជំហានលើគន្លងអភិវឌ្ឍន៍ថ្មី ផ្សារភ្ជាប់នឹងការផ្លាស់ប្តូរនិម្មាបនកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មសកល និងស្របពេលដែលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ បានបង្ហាញឱ្យឃើញកាន់តែច្បាស់នូវសារៈសំខាន់នៃតួនាទីមិនអាចខ្វះបានរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋ, ដែលតម្រូវឱ្យកម្ពុជាបន្ថែមល្បឿន និងភាពស៊ីជម្រៅនៃការកសាងនូវប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលសាធារណៈមួយដែលកាន់តែស្អាតស្អំ, ឆ្លាតវៃ និងមានសមត្ថភាពខ្លាំងពូកែ ដើម្បីអាចគ្រប់គ្រង និងដោះស្រាយបញ្ហាសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ក្នុងរយៈពេលវែង ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងផ្តោតលើទិសដៅគោលនយោបាយអាទិភាព ស្របនឹង គោលដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រទាំង ៤ ដូចមានចែងក្នុង **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី៤** ដើម្បី **កំណើន ការងារ សមធម៌ និង ប្រសិទ្ធភាព** ដែលជារបៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចនៃកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី ៦ នៃរដ្ឋសភា ទាំងក្នុងបរិការណ៍វិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និងក្រោយពេលវិបត្តិ ។

៨. ជារួម ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរៀបចំក្នុងគោលបំណង ធ្វើឱ្យកម្ពុជាងើបឡើងវិញខ្លាំង និងរឹងមាំជាងមុនពេលមានវិបត្តិ ដោយម្យ៉ាង គាំទ្រការបន្តគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់ពីការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ជាមួយនឹងអភិក្រមរៀនរស់ជាមួយជំងឺកូវីដ-១៩ និងម្យ៉ាងទៀត សម្របខ្លួននឹងប្រក្រតីភាពថ្មី ជាពិសេសការបន្តកែទម្រង់ជារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវភាពធន់នឹងវិបត្តិក្នុងគោលដៅរក្សាចីរភាពនៃកំណើន និងការអភិវឌ្ឍរយៈពេលវែង ។

២. សមិទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០២០

៩. ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ពិភពលោកទាំងមូលបានជួបប្រទះនឹងវិបត្តិសុខភាពសាធារណៈជាសកល ដែលបណ្តាលមកពីការរីករាលដាលយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃជំងឺកូវីដ-១៩ រហូតឈានទៅដល់ការបិទប្រទេស, ការបិទទីក្រុង, ការរឹតត្បិតការធ្វើដំណើរ និងការដាក់ចេញនូវវិធានការម៉ឺងម៉ាត់មួយចំនួនទៀត សំដៅទប់ស្កាត់ការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ជាលទ្ធផល វិធានការទាំងនោះបានបន្ថែមសម្ពាធ និងបង្អាក់សកម្មភាពផលិតកម្ម, ការផ្គត់ផ្គង់, ការប្រើប្រាស់ និងការវិនិយោគ ដែលបានរុញច្រានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ឱ្យធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ក្នុងអត្រា -៣,៥% ។ ដោយសារជាប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចបើកចំហខ្ពស់, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ សម្រេចបានកំណើនអវិជ្ជមានក្នុងអត្រា -៣,១% ដោយសារការធ្លាក់ចុះនៃវិស័យសេវាកម្ម និងវិស័យឧស្សាហកម្ម ខណៈវិស័យកសិកម្មនៅរក្សាបានកំណើនវិជ្ជមាន ។ ការវាយតម្លៃជារួមបង្ហាញថា វិស័យសេវាកម្មមានកំណើនអវិជ្ជមាន ក្នុងអត្រា -៦,៧% ដោយសារការធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុកនៃអនុវិស័យសណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន និងកំណើនអវិជ្ជមាននៃអនុវិស័យអចលនទ្រព្យ និងអនុវិស័យផ្សេងទៀតដែលគាំទ្រដល់វិស័យទេសចរណ៍ ។ ជាមួយគ្នានេះ វិស័យឧស្សាហកម្មត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានកំណើនអវិជ្ជមាន ក្នុងអត្រា -១,២% ដែលបណ្តាលមកពីការធ្លាក់ចុះនៃអនុវិស័យកាត់ដេរ និងអនុវិស័យសំណង់ ខណៈអនុវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរនៅរក្សាបានកំណើនខ្ពស់ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី, វិស័យកសិកម្មត្រូវបាន

វាយតម្លៃថាមានកំណើនវិជ្ជមានក្នុងអត្រា ០,៥% ដែលគាំទ្រដោយកំណើនទាបនៃអនុវិស័យដំណាំ និងការងើបឡើងវិញនៃអនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វ និងអនុវិស័យនេសាទ បន្ទាប់ពីកំណើនអវិជ្ជមានក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ។

១០. ជាមួយគ្នានេះ, ការធ្លាក់ចុះនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ក៏បានជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរបស់កម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ផងដែរ ។ ជាក់ស្តែង ការប្រមូលចំណូលក្នុងស្រុក (តួលេខបណ្តោះអាសន្ន) សម្រេចបានប្រមាណ ២១,៥១% នៃ ផសស ដែលធ្លាក់ចុះ ក្នុងអត្រា -១៥,៦% ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០១៩ ដោយសារការថមថយនៃសកម្មភាពអាជីវកម្មនានា ដែលរងផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ព្រមទាំងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយអនុគ្រោះ ឬបន្ធូរបន្ថយពន្ធ ។ ជាការឆ្លើយតប រាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើវិចារណកម្មនូវមុខសញ្ញាចំណាយដែលពុំសូវចាំបាច់ និងលែងចាំបាច់មួយចំនួន ដើម្បីបង្វែរទិសនៃការប្រើប្រាស់ថវិកា ទៅដោះស្រាយតម្រូវការបន្ទាន់ និងចាំបាច់ភ្លាមៗ ដែលផ្តោតលើអាទិភាពចំនួន ៤ រួមមាន÷(១). ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងជំងឺកូវីដ-១៩, (២). ការរក្សាលំនឹងជីវភាពប្រជាជន ជាពិសេសសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រ និងអ្នកបាត់បង់ការងារ, (៣). ការរក្សាលំនឹងធុរកិច្ច និងអាជីវកម្ម ជាពិសេសជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក និង (៤).ការរក្សាឱ្យបាននូវសន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ និងស្ថិរភាពសង្គម ។ ជាលទ្ធផល ការអនុវត្តចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០២០ (តួលេខបណ្តោះអាសន្ន) ស្ថិតក្នុងរង្វង់ ២៩,៦០% នៃ ផសស សមមូលនឹងកំណើន ១២,៦% ធៀបនឹងការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ។ ជារួម ឱនភាពថវិកាក្នុងឆ្នាំ ២០២០ បានរីកដល់ ៩,២៥% នៃ ផសស ដែលធំជាងច្បាប់ថវិកាប្រមាណជិត ៣ ពិន្ទុភាគរយ ប៉ុន្តែស្ថិតក្នុងកម្រិតដែលអាចគ្រប់គ្រងបាន ។

៣. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច

១១. ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ សេដ្ឋកិច្ចសកលត្រូវបានព្យាករថានឹងងើបឡើងវិញ ក្នុងអត្រាកំណើន ៥,៥% និង ៤,២% រៀងគ្នា ក្រោមការរំពឹងទុកថាវ៉ាក់សាំងការពារជំងឺកូវីដ-១៩ នឹងត្រូវបានចែកចាយក្នុងឆ្នាំ ២០២១ នៅក្នុងប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចអភិវឌ្ឍ និងប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចកំពុងរីកលូតលាស់មួយចំនួន ព្រមទាំងពង្រីកវិសាលភាពទៅស្ទើរគ្រប់ប្រទេសនៅលើសកលលោកក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ។ ការងើបឡើងវិញនេះ ក៏រួមចំណែកពីអន្តរាគមន៍របស់រដ្ឋាភិបាល និងធនាគារកណ្តាលនៃបណ្តាប្រទេសនៅលើសកលលោក តាមរយៈការអនុវត្តគោលនយោបាយសារពើពន្ធ និងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ ។ ក្នុងនោះ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៃបណ្តាប្រទេសជាដៃគូពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគសំខាន់ៗរបស់កម្ពុជា ត្រូវបានរំពឹងថានឹងងើបឡើងវិញ រួមមាន សហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងអត្រា ៥,១% និង ២,៥% និងតំបន់ចាយប្រាក់អឺរ៉ូ ក្នុងអត្រា ៤,២% និង ៣,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ រៀងគ្នា ។ ដោយឡែក សេដ្ឋកិច្ចចិន ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកំណើនខ្ពស់ ក្នុងអត្រា ៨,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៥,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ។ ការព្យាករនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ នេះ ត្រូវបានគិតបញ្ចូលនូវកត្តាមួយចំនួនដែលនឹងអាចកើតមានឡើង ដូចជា ការធ្លាក់ចុះនូវផលិតភាព, ការក្ស័យធនរបស់ក្រុមហ៊ុនធំៗ, និងការបង្វែរធនធានពីវិស័យមួយទៅវិស័យមួយទៀត ឬពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយទៀត ជាដើម ។ លើសពីនេះ ការព្យាករកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខាងលើនៅតែស្ថិតក្នុងភាពមិនប្រាកដប្រជាខ្ពស់ ដោយសារការបំប្លែងខ្លួនថ្មីនៃវីរុសកូរ៉ូណា (new variants) ដែលនឹងអាចបន្តរីករាលដាល និងប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចជាបន្តបន្ទាប់ ។

១២. សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ត្រូវបានព្យាករថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើនទាប ប្រមាណ ៤,០% ពី -៣,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ក្រោមបរិបទនៃការអូសបន្លាយនៃជំងឺកូវីដ-១៩ និងការរំពឹងទុកនូវការងើបឡើងវិញក្នុងកម្រិតយឺតនៃតម្រូវការសកល, ការបន្ធូរបន្ថយនូវការរឹតបន្តឹងលើការធ្វើដំណើរ និងការសម្របខ្លួនទៅនឹងប្រក្រតីភាពថ្មី ព្រមទាំងបានរាប់បញ្ចូលនូវវិធានការអន្តរាគមន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលក៏ជាផ្នែកសំខាន់ក្នុងការជំរុញកំណើន ។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ វិស័យឧស្សាហកម្មត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនវិជ្ជមានក្នុងកម្រិតទាប ដោយសារការរំពឹងទុកការងើបឡើងវិញយឺតនៃអនុវិស័យសំណង់ និងអនុវិស័យកាត់ដេរ ខណៈអនុវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរនឹងរក្សាបានកំណើនល្អប្រសើរ ។ ទន្ទឹមនេះ, វិស័យសេវាកម្ម ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានសម្ទុះកំណើនឡើងវិញ ប៉ុន្តែក្នុងអត្រាយឺតជាងនិន្នាការធម្មតា ដោយសារកំណើនទាបនៃអនុវិស័យសណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន, អនុវិស័យអចលនទ្រព្យ និងអនុវិស័យគាំទ្រផ្សេងទៀត ។ រីឯ វិស័យកសិកម្មត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តកំណើនប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងនិន្នាការធម្មតា ក្រោមការរំពឹងទុកនូវកំណើនល្អឡើងវិញនៃអនុវិស័យដំណាំ និងអនុវិស័យនេសាទ ខណៈអនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វមានកំណើនថមថយ ។ ដោយឡែក ក្នុងឆ្នាំ ២០២២, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានព្យាករថានឹងសម្រេចបានកំណើនក្នុងរង្វង់ ៥,៧% ដោយសារការបន្តងើបឡើងវិញ នៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក និងសកល ទាំងសកម្មភាពផលិតកម្ម, តម្រូវការ, ការវិនិយោគ និងវំហូរមនុស្ស ដែលនឹងជំរុញដល់ការងើបឡើងវិញនូវអនុវិស័យជំរុញកំណើនសំខាន់ៗ ដូចជាអនុវិស័យសណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន, អនុវិស័យកាត់ដេរ, អនុវិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យ និងអនុវិស័យគាំទ្រផ្សេងទៀត ។ ផ្អែកលើសម្មតិកម្មខាងលើ, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ ត្រូវបានព្យាករដូចខាងក្រោម÷

១៣. *វិស័យកសិកម្ម* ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើន ក្នុងរង្វង់ ១,៣% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ១,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារកំណើនល្អប្រសើរឡើងវិញនៃអនុវិស័យដំណាំ និងការបន្តកំណើនវិជ្ជមាននៃអនុវិស័យនេសាទ ខណៈអនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វត្រូវបានរំពឹងថាមានកំណើនថមថយត្រឡប់ទៅរកនិន្នាការធម្មតាវិញ បន្ទាប់ពីមានកំណើនខ្ពស់ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ។

១៤. អនុវិស័យដំណាំ ត្រូវបានព្យាករថាសម្រេចបានកំណើន ១,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ១,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការកើនឡើងនៃផលិតកម្មដំណាំស្រូវ, កៅស៊ូ, ដំណាំសាកវប្បកម្ម និងដំណាំឧស្សាហកម្ម ។ ផលិតកម្មដំណាំសាកវប្បកម្ម និងដំណាំឧស្សាហកម្ម ដូចជា ដំឡូងមី, ស្វាយចន្ទី, ស្វាយ, ចេកអំបូងលឿង, ពោត, មៀនប៉ៃលិន (តាង៉ែន) និងបន្លែ ជាដើម ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនល្អប្រសើរ ដោយសារការរំពឹងទុក ការកើនឡើងវិនិយោគទាំងក្នុងស្រុក និងពីបរទេសលើការកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម ដែលជាលទ្ធផលនៃការអនុវត្តវិធានការគោលនយោបាយ រួមបញ្ចូល ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ២០១៩-២០២៣, ការបង្កើនវិនិយោគសាធារណៈ និងអន្តរាគមន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេស ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានក្នុងការជំរុញផលិតកម្មក្នុងស្រុក និងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី រួមមាន "កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-ចិន", "កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជ-

កម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េ" និង "កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយតំបន់ (RCEP)" ជាដើម ដែលនឹងបន្តជំរុញដល់ការនាំចេញ ។

១៥. អនុវិស័យនេសាទ ត្រូវបានព្យាករថានឹងកើនឡើងមកក្នុងអត្រា ១,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ១,៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ក្រោមការរំពឹងទុកនូវការកើនឡើងការវិនិយោគលើអនុវិស័យវារីវប្បកម្ម ដោយសារការអនុវត្តវិធានការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ តាមរយៈការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញប្បទានសម្បទាន, ការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស និងការប្រើប្រាស់ពូជត្រីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងគុណភាព ខណៈផលនេសាទទឹកសាបបន្តមានកំណើនទាបធៀបនឹងនិន្នាការធម្មតា ក្រោមការរំពឹងទុកកម្រិតទឹកទន្លេទាប ដែលមិនអំណោយផលដល់ការបង្កកំណើតត្រី ។

១៦. អនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វ ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនថមថយមកនិន្នាការធម្មតាវិញ ក្នុងរង្វង់ ០,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ០,៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកនូវកំណើនថមថយមកវិញនៃផលិតកម្មជ្រូក បន្ទាប់ពីមានសម្ទុះខ្លាំងក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ខណៈផលិតកម្មបក្សីនៅបន្តកំណើនល្អ ។ ក្នុងនោះ ផលិតកម្មជ្រូកបែបពាណិជ្ជកម្មអាចនឹងមានកំណើនថមថយបន្តិច ដែលបណ្តាលមកពីការកើនឡើងនូវការនាំចូលជ្រូក បន្ទាប់ពីស្ថានភាពជំងឺប៉េស្តជ្រូកអាហ្វ្រិក នៅប្រទេសជិតខាងមានភាពធូរស្រាល ។ យ៉ាងណាមិញ, ការចិញ្ចឹមជ្រូកជាលក្ខណៈគ្រួសារនឹងមានកំណើនល្អឡើងវិញជាបណ្តើរៗ ដោយសារភាពធូរស្រាលនៃជំងឺប៉េស្តជ្រូកអាហ្វ្រិក គួបផ្សំនឹងអន្តរាគមន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងការអនុវត្តគម្រោងរបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ។ ទន្ទឹមនេះ ផលិតកម្មបក្សីនឹងបន្តមានកំណើនល្អ ដោយសារតែការ-រំពឹងទុកនូវការកើនឡើងតម្រូវការក្នុងស្រុក ។

១៧. ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី, វិស័យកសិកម្មនៅបន្តជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមជារចនាសម្ព័ន្ធ រួមមាន កំណើនទាបនៃផលិតភាពដីនិងផលិតភាពពលកម្ម, ភាពមានកម្រិតនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រ, ភាពទន់ខ្សោយនៃការធ្វើពាណិជ្ជ-បនីយកម្ម និងពិពិធកម្មកសិកម្ម និងកង្វះការកែច្នៃផលិតផលកសិកម្មឱ្យអស់ពីសក្តានុពលដើម្បីទាញយកតម្លៃបន្ថែម ។ ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីដោះស្រាយនូវបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ និងជំរុញវិស័យកសិកម្មឱ្យមានកំណើនខ្ពស់ឡើងវិញសំដៅគាំទ្រកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងលើកកម្ពស់សន្តិសុខស្បៀង ក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងវែង, រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តអនុវត្តវិធានការគោលនយោបាយលើ÷ (១). ការវិនិយោគលើផលិតកម្មពូជសុទ្ធដែលមានគុណភាពល្អ, (២). ការវិនិយោគលើប្រព័ន្ធស្រោចស្រពខ្នាតតូច និងមធ្យម ក្នុងតំបន់ដែលមានសក្តានុពលស្រូវក្រអូប និងដំណាំឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត, (៣). ការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រ ជាពិសេសផ្សារបោះដុំកសិផល, មន្ទីរពិសោធន៍, បន្ទប់ត្រជាក់សម្រាប់ស្តុកទុកកសិផល ជាដើម, (៤). ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍, (៥). ការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មដែលស្របនឹងតម្រូវការទីផ្សារ, (៦). ការជំរុញការបង្កើតឧទ្យានកសិ-ឧស្សាហកម្ម (agro-industrial park), (៧). ការ-អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគុណភាព (quality infrastructure system) ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការស្តង់-ដារសម្រាប់ការនាំចេញ, (៨). ការសម្របសម្រួលស្ថាប័ន និង (៩). ការជំរុញការអនុវត្តកិច្ចសន្យាកសិកម្ម (contract farming) ឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ ។

១៨. *វិស័យឧស្សាហកម្ម* ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើន ក្នុងអត្រា ៥,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៨,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកនូវការងើបឡើងវិញជាបណ្តើរៗនៃសកម្មភាពផលិតកម្ម, តម្រូវការសកល និង លំហូរទុនវិនិយោគ ។

១៩. អនុវិស័យកាត់ដេរ ត្រូវបានព្យាករថានឹងកើនឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើនទាប ៤,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៦,០% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការងើបឡើងវិញនូវតម្រូវការសកល បន្ទាប់ពីការយាយីដ៏ធ្ងន់ធ្ងរពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ជាពិសេសមកលើប្រទេសដៃគូនាំចេញសំខាន់ៗ របស់កម្ពុជា រួមមាន សហភាពអឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អនុវិស័យកាត់ដេរ ក៏អាចជួបប្រទះនឹងហានិភ័យ និងបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួនរួមមាន ភាពមិន-ច្បាស់លាស់នៃប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធពីទីផ្សារខាងក្រៅ ពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងប្រព័ន្ធ EBA ក៏ដូចជា ប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធទូទៅ (GSP) របស់សហរដ្ឋអាមេរិកលើផលិតផលធ្វើដំណើរ, ភាពមានកម្រិតនៃការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងផលិតកម្ម និងការបន្តកើនឡើងការប្រកួតប្រជែងពីខាងក្រៅ ។ ជាការឆ្លើយតប, រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្ត "យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងកាបូបកម្ពុជា ២០២១-២០២៥" ដើម្បីទាក់ទាញការ-វិនិយោគមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើ÷ (១). ការ-បន្តពង្រឹងធនធានមនុស្សដើម្បីបង្កើនផលិតភាព និងបង្កើតគន្លងអាជីពសម្រាប់កម្មករ-និយោជិត, (២). ការបន្តធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវលក្ខខណ្ឌការងារ និងសុខុមាលភាពរបស់កម្មករ-និយោជិត, (៣). ការលើកកម្ពស់ការវិនិយោគក្នុងស្រុក និងបរទេស ដើម្បីបង្កើនតម្លៃបន្ថែមក្នុងអនុវិស័យនេះ, (៤). ការទាក់ទាញការវិនិយោគនៅក្នុងឧស្សាហកម្មគាំ-ទ្រសម្រាប់បម្រើឱ្យអនុវិស័យនេះ និង (៥). ការជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារសម្រាប់ការនាំចេញផលិតផលកាត់ដេរ ស្បែកជើង និងកាបូប ។

២០. អនុវិស័យសំណង់ ត្រូវបានព្យាករថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើនទាប ក្នុងរង្វង់ ២,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៧,៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកនូវការត្រឡប់មកវិញ នៃលំហូរទុនវិនិយោគពីបរទេស និងការងើបឡើងវិញនូវតម្រូវការក្នុងស្រុក ។ ការបន្តរីកធំនៃឥណទានផ្តល់ទៅអនុវិស័យសំណង់ អាចនឹងជួយប៉ះប៉ូវបានមួយផ្នែកតូចពីការរំពឹងទុកនូវការរឹតត្បិតលំហូរទុនវិនិយោគពីប្រទេសចិន តាមរយៈការកើនឡើងនូវហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក (domestic financing), ប៉ុន្តែការបន្តកំណើនខ្ពស់នៃឥណទានក្នុងស្រុកនេះ អាចបង្កជាហានិភ័យដល់អនុវិស័យសំណង់ និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុទាំងមូលផងដែរ (macro-financial linkage) ស្របពេលដែលកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជារួមបានរំពឹងថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងកម្រិតទាប ។ ក្នុងន័យនេះ, រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តតាមដានដោយយកចិត្តទុកដាក់លើការវិវត្តនៃអនុវិស័យនេះ ដើម្បីដាក់ចេញគោលនយោបាយអន្តរាគមន៍បានទាន់ពេលវេលា សំដៅបញ្ចៀសហានិភ័យដែលអាចកើតឡើង ។ ជារួម អត្រាកំណើននេះស្ថិតក្នុងនិន្នាការទាបជាងធម្មតានៅឡើយ ដោយហេតុថាអនុវិស័យនេះត្រូវការពេលវេលាដើម្បីស្តារទំនុកចិត្តក្នុងការវិនិយោគ ។

២១. អនុវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរ ដែលកំពុងបង្ហាញនូវសញ្ញានៃការធ្វើពិពិធកម្មទំនិញនាំចេញ ត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តមានកំណើនខ្ពស់ក្នុងអត្រា ១២,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ១២,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកនូវការបន្តកើនឡើងសកម្មភាពផលិតកម្ម ដើម្បីបម្រើការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក និងការនាំចេញ

ផលិតផលកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរ រួមមាន កង់, ក្តារបន្ទះ, គ្រឿងសង្ហារិម, បន្ទះសូឡា, គ្រឿងបង្គុំអេឡិចត្រូនិក និង ផលិតផលកសិ-ឧស្សាហកម្ម ដូចជា អង្ករ និងកៅស៊ូ ជាដើម ។ ជាមួយគ្នានេះ, ការរំពឹងទុកនូវការបន្តនិន្នាការនៃការផ្លាស់ប្តូរទីតាំងរោងចក្រ (factory relocation) និងការធ្វើពិពិធកម្មប្រភពផលិតកម្ម (production base diversification) របស់ក្រុមហ៊ុនអន្តរជាតិមួយចំនួនមកកម្ពុជា ដែលបណ្តាលមកពីឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម និងការបង្វែរពីច្រវាក់ផលិតកម្មសកលមកជាច្រវាក់ផលិតកម្មតំបន់ ក៏នឹងជួយជំរុញដល់កំណើននៃអនុវិស័យនេះផងដែរ ។ ទន្ទឹមនេះ អនុវិស័យនេះក៏ត្រូវបានគាំទ្រដោយការដាក់ចេញជាបន្តបន្ទាប់នូវគោលនយោបាយគាំទ្រវិស័យឯកជន ជាពិសេសការលើកកម្ពស់សហគ្រិនភាព, ការអភិវឌ្ឍជំនាញសម្រាប់កម្មករ-និយោជិត និងកម្មវិធីគាំទ្រសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ជាដើម ។ បន្ថែមលើនេះ ការដាក់ចេញ "ច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា" ក៏នឹងចូលរួមចំណែកបង្កើនបរិយាកាសវិនិយោគឱ្យកាន់តែមានភាពទាក់ទាញ និងប្រសើរជាងមុន ។ លើសពីនេះទៀត ការពង្រីកទីផ្សារនាំចេញតាមរយៈការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ដូចជា "កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-ចិន", "កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េ" និង "កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយតំបន់ (RCEP)" ក៏ដូចជាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីមួយចំនួនទៀត ត្រូវបានរំពឹងថានឹងចូលរួមចំណែកលើកស្ទួយ និងជំរុញកំណើននៃអនុវិស័យនេះតាមរយៈការជំរុញ និងធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារនាំចេញ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី, អនុវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរ នៅតែមានការប្រឈមនឹងបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួន ដូចជា កង្វះវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក, ថ្លៃអគ្គិសនីខ្ពស់ និងកង្វះខាតប្រភេទអាជីវកម្មធុនកណ្តាល (missing middles) ។ ដើម្បីឱ្យអនុវិស័យនេះអាចរួមចំណែកឱ្យអស់សក្តានុពលនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តពង្រឹងការអនុវត្ត "គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ ២០១៥-២០២៥", បន្តជំរុញយន្តការ "គណៈកម្មាធិការសកម្មភាពគោលនយោបាយលើកស្ទួយសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម" ដើម្បីសម្របសម្រួល និងដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធដែលមានលក្ខណៈអន្តរស្ថាប័ន និងរៀបចំ "ផែនការមេដើម្បីអភិវឌ្ឍនិងប្រែក្លាយខេត្តព្រះសីហនុទៅជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសគំរូពហុបំណង" សំដៅផ្សារភ្ជាប់ខ្សែច្រវាក់តម្លៃតំបន់ និងសកល ។

២២. ***វិស័យសេវាកម្ម*** ត្រូវបានព្យាករថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើន ៣,៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៥,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកភាពប្រសើរឡើងវិញយឺតនៃសកម្មភាពធ្វើដំណើរ និងលំហូរទុនវិនិយោគពីបរទេស ដែលនឹងជួយជំរុញដល់អនុវិស័យអចលនទ្រព្យ, សណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន និងអនុវិស័យដែលគាំទ្រដល់សកម្មភាពទេសចរណ៍ ។

២៣. អនុវិស័យសណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន ត្រូវបានព្យាករថានឹងងើបឡើងវិញបន្តិចពីមូលដ្ឋានទាបក្នុងឆ្នាំ ២០២០ មកក្នុងអត្រា ០,៣% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៤,៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ អនុវិស័យនេះត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាកើនឡើងវិញបន្តិច ដោយសារការរំពឹងទុកការកើនឡើងភ្ញៀវទេសចរក្នុងស្រុក ដែលអាចប៉ះប៉ូវមួយផ្នែកដល់ការបន្តធ្លាក់ចុះនៃភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ ដែលបណ្តាលមកពីការបន្តអូសបន្លាយនៃការរីករាលដាលជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០២២, អនុវិស័យនេះ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកំណើនទាប ដោយសារការកើនឡើងក្នុងកម្រិតទាបនៃចំនួនភ្ញៀវ

ទេសចរអន្តរជាតិ បន្ទាប់ពីជំងឺកូវីដ-១៩ បានស្រាកស្រាន្ត ។ ទន្ទឹមនេះ បន្ថែមលើផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដែលបណ្តាលមកពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ អនុវិស័យនេះក៏ប្រឈមនឹងបញ្ហាមួយចំនួន រួមមាន ភាពមានកម្រិតនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត, សមត្ថភាពស្ថាប័ន និងការធ្វើពិពិធកម្មគោលដៅ, ផលិតផល និងសេវាទេសចរណ៍ ព្រមទាំងការបាត់បង់ តម្លៃបន្ថែមសេដ្ឋកិច្ចដោយសារ អវត្តមាននៃឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មគាំទ្រ ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងដាក់ចេញនូវ "ផែនទីចង្អុលផ្លូវស្តីពីផែនការស្តារ និងលើកស្ទួយវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជាក្នុង និងក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ឆ្នាំ ២០២០-២០២៥" ក្នុងគោលដៅជំរុញការងើបឡើងវិញនៃអនុវិស័យនេះ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើ÷(១). ការធានាអាជីវកម្ម និងសេវាកម្មទេសចរណ៍ដើម្បីអាចរស់រានបន្ត និងត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ស្តារ និងលើកកម្ពស់អាជីវកម្មរបស់ខ្លួនឡើងវិញ តាមរយៈការផ្តល់ការគាំទ្រដល់អាជីវកម្មទេសចរណ៍ខ្នាតតូច និងមធ្យម, ការអភិវឌ្ឍជំនាញទេសចរណ៍ និងការជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធឌីជីថល, (២). ការជំរុញទីផ្សារទេសចរណ៍តាមរយៈយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយបង្កើនភាពជឿជាក់កម្ពុជាជាគោលដៅសុវត្ថិភាព, ការរៀបចំ travel bubble ក្នុងតំបន់ និងការអភិវឌ្ឍផលិតផលទេសចរណ៍ថ្មីៗ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និង (៣). ការរៀបចំ និងអនុវត្តយន្តការអភិបាលកិច្ចទេសចរណ៍ តាមរយៈការបង្កើតអង្គភាពគ្រប់គ្រងគោលដៅទេសចរណ៍តាមរាជធានី-ខេត្ត និងគោលដៅទេសចរណ៍សំខាន់ៗ និងការជំរុញការដាក់ចេញ និងអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍កម្ពុជា (២០២១-២០៣៥) និងផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ខេត្តសៀមរាប (២០២១-២០៣៥), ផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ខេត្តមណ្ឌលគិរី (២០២១-២០៣៥) និងផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ខេត្តកែប (២០២១-២០៣៥) ។

២៤. អនុវិស័យលក់ដុំ-រាយ ត្រូវបានព្យាករថានឹងកើនឡើងវិញក្រោមនិន្នាការទាបជាងធម្មតា ពោលគឺក្នុងអត្រា ៣,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៤,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការងើបឡើងវិញ នៃភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ និងតម្រូវការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក ស្របនឹងនិន្នាការកំណើននៃអនុវិស័យផ្សេងៗក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី, ការបន្តអូសបន្លាយនៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ នៅតែជាហានិភ័យដល់អនុវិស័យនេះ ដែលអាចបង្កឱ្យមានការធ្លាក់ចុះប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជន និងតម្រូវការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តតាមដាន ក៏ដូចជាប្រយុទ្ធប្រឆាំង និងទប់ស្កាត់ការបន្តរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ ព្រមទាំងដាក់ចេញនូវវិធានការ ដើម្បីរក្សាលំនឹងសេដ្ឋកិច្ច និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ សំដៅធានានិរន្តរភាពការងារ និងចំណូល ជាពិសេសការបន្តអនុវត្តកម្មវិធីជំនួយសង្គម ដូចជា ឧបត្ថម្ភប្រាក់ជូនកម្មករ-និយោជិត, ឧបត្ថម្ភសាច់ប្រាក់ជូនដល់គ្រួសារក្រីក្រ និងជនងាយរងគ្រោះ និងកម្មវិធីសាច់ប្រាក់ពលកម្ម ។

២៥. អនុវិស័យអចលនទ្រព្យ ដែលមាននិន្នាការស្រដៀងគ្នាទៅនឹងអនុវិស័យសំណង់ ត្រូវបានព្យាករថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើនទាប ២,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៤,៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកការនូវកើនឡើងយឺតនៃលំហូរទុនវិនិយោគពីបរទេស ខណៈការវិនិយោគ និងតម្រូវការក្នុងស្រុក លើអចលនទ្រព្យដែលមានថ្លៃទាប និងមធ្យមត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តរក្សាកំណើនល្អប្រសើរ ។ យ៉ាងណាមិញ, ការរឹតត្បិតលំហូរទុនវិនិយោគពីប្រទេសចិន ត្រូវបានរំពឹងថានឹងក្លាយជាហានិភ័យមួយគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដែលអាចទាញកំណើននៃអនុវិស័យនេះមិនអាច

សម្រេចបានតាមការរំពឹងទុក ។ បន្ថែមពីនេះទៀត ទំនាក់ទំនងខ្ពស់រវាងអនុវិស័យនេះ និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ក៏បង្កជាក្តីបារម្ភចំពោះលទ្ធភាពនៃការកើតមានវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ ដែលនឹងអាចជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានត្រឡប់ទៅអនុវិស័យអចលនទ្រព្យនេះវិញ ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តតាមដានអនុវិស័យនេះប្រកបដោយការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ និងដាក់ចេញនូវវិធានការអន្តរាគមន៍ក្នុងពេលចាំបាច់ សំដៅបញ្ចៀសនូវហានិភ័យដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុ ។

២៦. អនុវិស័យដឹកជញ្ជូននិងគមនាគមន៍ ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើន ៤,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ៥,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការរំពឹងទុកការងើបឡើងវិញនៃអនុវិស័យគាំទ្រសំខាន់ៗ រួមមាន អនុវិស័យកាត់ដេរ, សំណង់ និងសណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន និងការកើនឡើងខ្លាំងនៃការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត ដោយសារការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថនៃការរស់នៅ, ការធ្វើអាជីវកម្ម និងការបំពេញការងារ ជាដើម ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អនុវិស័យនេះនៅបន្តប្រឈមនឹងបញ្ហាមួយចំនួនដូចជា ភាពទន់ខ្សោយនៃប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទិក ខណៈការរៀបចំផែនការមេគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃវិស័យនេះ មិនទាន់បានបញ្ចប់នៅឡើយ ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ, សេវាអ៊ីនធឺណិតនៅមានថ្លៃខ្ពស់ ខណៈគុណភាពសេវា និងបណ្តាញគ្របដណ្តប់នៅមានកម្រិត ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ តាមរយៈការពន្លឿនការរៀបចំ និងដាក់ចេញនូវ "ផែនការមេគ្រប់ជ្រុងជ្រោយស្តីពីប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនពហុមធ្យោបាយ និងឡូជីស្ទិក ២០២១-២០៣០", "ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជា ២០២១-២០៣៥" ព្រមទាំងជំរុញការអនុវត្តយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន (public-private partnership) ដើម្បីគាំទ្រការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ។

តារាងទី ១៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចតាមវិស័យ

កំណើន (%)	២០២០ ប៉ាន់	២០២១ ព្យា.	២០២២ ព្យា.
កំណើន ផសស	**-៣,១%**	**៤,០%**	**៥,៧%**
វិស័យកសិកម្ម	**០,៥%**	**១,៣%**	**១,១%**
ដំណាំ	០,១%	១,៦%	១,២%
នេសាទ	០,៨%	១,៥%	១,៤%
ការចិញ្ចឹមសត្វ	១,៩%	០,៦%	០,៨%
ព្រៃឈើ	-១,២%	-១,៤%	-១,៦%
វិស័យឧស្សាហកម្ម	**-១,២%**	**៥,៩%**	**៨,២%**
កាត់ដេរ	-៦,៤%	៤,៦%	៦,០%
សំណង់	-២,៤%	២,៩%	៧,៨%
កម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរ	១៣,១%	១២,៥%	១២,៧%
វិស័យសេវាកម្ម	**-៦,៧%**	**៣,៤%**	**៥,១%**

សណ្ឋាគារនិងភោជនីយដ្ឋាន	-៣៦,០%	០,៣%	៤,៨%
លក់ដុំ-រាយ	-៦,៥%	៣,២%	៤,៦%
អចលនទ្រព្យ	-៤,៩%	២,៧%	៤,៨%
ដឹកជញ្ជូននិងគមនាគមន៍	-០,៥%	៤,៥%	៥,៩%

ប្រភព÷ ការប៉ាន់ស្មាន និងការព្យាករបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ខែ មករា ឆ្នាំ ២០២១

២៧. ជាមួយគ្នានេះ ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ អតិផរណាត្រូវបានព្យាករថានឹងកើនឡើងបន្តិច ប៉ុន្តែស្ថិតក្នុងកម្រិតអាចគ្រប់គ្រងបាន ក្នុងអត្រា ៣,១% និង ៣,០% រៀងគ្នា ដោយសារការកើនឡើងនៃថ្លៃដឹកជញ្ជូន ក្រោមការរំពឹងទុកការងើបឡើងវិញនៃនិន្នាការថ្លៃប្រេងលើទីផ្សារអន្តរជាតិ បន្ទាប់ពីតម្រូវការ និងសកម្មភាពផលិតកម្មសកលមានការកើនឡើងវិញ ។ ដោយឡែក ថ្លៃម្ហូបអាហារ និងផលិតផលផ្សេងទៀតនៅលើទីផ្សារ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងកើនឡើងក្នុងអត្រាទាបជាងឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការកែសម្រួលផលិតកម្ម និងខ្សែច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់ ដើម្បីធ្វើថ្លៃឱ្យត្រឡប់ទៅរកនិន្នាការធម្មតាវិញ ។

២៨. ស្របពេលជាមួយគ្នានេះដែរ អត្រាប្តូរប្រាក់ត្រូវបានរំពឹងថាមានស្ថិរភាព ក្នុងរង្វង់ ៤ ០៦៥ រៀលក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ ដោយសារអន្តរាគមន៍របស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក្នុងការរក្សាស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់ និងទំនុកចិត្តពីសាធារណជនលើការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល ។

២៩. ឱនភាពគណនីចរន្ត (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) ត្រូវបានព្យាករថានឹងកើនឡើងដល់ទំហំ ១៤,៧% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ធៀបនឹង ៦,៦% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ជាមួយនឹងការរំពឹងទុកការកើនឡើងនៃការនាំចូល ដោយសារការងើបឡើងវិញនូវសកម្មភាពប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក និងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចជារួម ។ យ៉ាងណាមិញ, ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ឱនភាពគណនីចរន្តត្រូវបានរំពឹងថានឹងរួមតូចបន្តិចមកវិញមកត្រឹមអត្រា ១២,៨% នៃ ផសស ដោយសារការរំពឹងទុកការកើនឡើងនៃការនាំចេញ និងនិន្នាការងើបឡើងវិញនៃភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ ។ ជាមួយគ្នានេះ វំហូរទុនវិនិយោគបរទេសត្រូវបានព្យាករថានឹងកើនឡើងវិញ ដល់ ១២,០% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និង ១២,៣% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ស្របជាមួយការងើបឡើងវិញនូវទំនុកចិត្ត និងសកម្មភាពវិនិយោគសកល ។ ជាលទ្ធផល **ទុនបម្រុងអន្តរជាតិសរុប** ត្រូវរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងដល់ ២១ ៦១៧ លានដុល្លារអាមេរិក និង ២២ ១១៨ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលធានាការនាំចូលបាន ១០,៩ ខែ និង ១០,១ ខែ ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ និងឆ្នាំ ២០២២ រៀងគ្នា។

តារាងទី ២÷ តារាងប៉ាន់ស្មានទំហំពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស

សូចនាករ	២០២០ ប៉ាន់	២០២១ ព្យា.	២០២២ ព្យា.
ការនាំចេញ (លានដុល្លារអាមេរិក)	១៧ ៣៤៣	១៦ ៦០៤	១៨ ៣៥៦
ការនាំចូល (លានដុល្លារអាមេរិក)	២០ ១៦៥	២១ ៧៩០	២៣ ៩១៩
ឱនភាពគណនីចរន្ត (លានដុល្លារអាមេរិក)	១ ៧៦៦	៤ ២២៤	៤ ០១២
វំហូរទុនវិនិយោគបរទេស (លានដុល្លារអាមេរិក)	៣ ១៣៣	៣ ៤៥២	៣ ៨៥៨

ការនាំចេញ (ភាគរយនៃ ផសស)	៦៤,៩%	៥៧,៨%	៥៨,៧%
ការនាំចូល (ភាគរយនៃ ផសស)	៧៥,៤%	៧៥,៩%	៧៦,៥%
ឱនភាពសមតុល្យពាណិជ្ជកម្មសរុប (ភាគរយនៃ ផសស)	១០,៦%	១៨,១%	១៧,៨%
ឱនភាពគណនីចរន្ត (ភាគរយនៃ ផសស)	៦,៦%	១៤,៧%	១២,៨%
វិហូរទុនវិនិយោគបរទេស (ភាគរយនៃ ផសស)	១១,៧%	១២,០%	១២,៣%

ប្រភព÷ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងការព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ខែមករា ឆ្នាំ ២០២១

៣០. បើទោះបីជាសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើនខាងលើក៏ដោយ, កម្ពុជាក៏នៅប្រឈមនឹងការកើនឡើងនៃហានិភ័យ រួមមាន÷

(១)- ការបន្តរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីដ-១៩ និងការបំប្លែងខ្លួនថ្មីនៃវីរុសក្លាយណា (new variants) ព្រមទាំងការ-អូសបន្លាយនៃការឆ្លងក្នុងសហគមន៍ទ្រង់ទ្រាយធំក្នុងស្រុក,

(២)- ការថមថយវិហូរទុនវិនិយោគពីបរទេស,

(៣)- ការកើតមានវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកលក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩,

(៤)- ការធ្លាក់ចុះនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលជាងការរំពឹងទុក បង្កឡើងដោយភាពតានតឹងនៃភូមិសាស្ត្រនយោបាយ និងសន្តិសុខតំបន់ និងសកល និងភាពតានតឹងនៃសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យា,

(៥)- វិបត្តិសកលធ្ងន់ធ្ងរ (global depression) បង្កឡើងដោយការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក,

(៦)- ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធ និង

(៧)- ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគ្រោះធម្មជាតិ

៣១. ទន្ទឹមនឹងការកើនឡើងនៃហានិភ័យខាងលើ, កម្ពុជានៅតែបន្តប្រឈមនឹងបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួន រួមមាន÷

(១)- ល្បឿនយឺតនៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច,

(២)- ថ្លៃដើមធ្វើធុរកិច្ចនៅមានកម្រិតខ្ពស់,

(៣)- ភាពមានកម្រិតនៃកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងបរិយាកាសធុរកិច្ចទូទៅ,

(៤)- បរិមាណ និងគុណភាពនៃកម្លាំងពលកម្មជំនាញដែលមិនទាន់អាចឆ្លើយតបនឹងតម្រូវការទីផ្សារ,

(៥)- ភាពមានកម្រិតនៃប្រព័ន្ធសុខាភិបាល និងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម និង

(៦)- ភាពមានកម្រិតនៃចំណេះដឹង និងជំនាញ (skills) ក្នុងការចាប់យកបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ។

៣២. ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងផ្តោតលើការជំរុញការកែទម្រង់ជារចនាសម្ព័ន្ធ និងជាប្រព័ន្ធ ព្រម-ទាំងពង្រឹងការកសាងភាពធន់នៃសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ឱ្យកាន់តែរឹងមាំ និងមានភាពឆ្លើយតបខ្ពស់ ដោយផ្តោតលើអាទិ-ភាព ៤ រួមមាន÷

ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ តាមរយៈការកែទម្រង់ស្ថាប័នរដ្ឋ និងពង្រឹងសមត្ថភាពដឹកនាំ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ភាពម្ចាស់ការ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើម្បីឈានទៅសម្រេចបានរដ្ឋបាលសាធារណៈស្អាតស្អំ ឆ្លាតវៃ និងមានសមត្ថភាពខ្លាំងពូកែ ។

ការកសាងភាពធន់នៃសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការពន្លឿនការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែង ដោយផ្តោតលើការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវបរិយាកាសវិនិយោគ និងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម, ការជំរុញឌីជីថលូបនីយកម្មក្នុងប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច ទាំងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន និងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគុណភាពខ្ពស់, ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបៃតង និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឌីជីថល ។

ការកសាងភាពធន់ផ្នែកសង្គម ដោយផ្តោតលើការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធសុខាភិបាល និងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម ទាំងគុណភាព និងវិសាលភាព ដើម្បីត្រៀមខ្លួនឆ្លើយតបទៅនឹងវិបត្តិ ឬហានិភ័យនានា ដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុនាពេលអនាគត ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពនៃវិស័យអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ។

ការកសាងភាពធន់នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ដោយពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុក្នុងការសម្របខ្លួន និងឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលនៃលក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដើម្បីបំពេញតួនាទីស្នូលក្នុងការគាំទ្រសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូល ។ ការកសាងភាពធន់នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈការបន្តធ្វើពិពិធកម្មផលិតផលហិរញ្ញវត្ថុ, អភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ជាពិសេសបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ, ម្យ៉ាងពង្រឹងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺធ្វើទំនើបកម្ម និងវិចារណៈកម្មប្រព័ន្ធពន្ធនានា, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណាយថវិកា និងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ព្រមទាំងកសាងប្រាក់សន្សំរបស់រដ្ឋសម្រាប់ធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងពេលមានវិបត្តិ និងម្យ៉ាងទៀត, ពង្រឹងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ និងប្រព័ន្ធឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិរបស់ធនាគារ ជាដើម ។ ទន្ទឹមនេះ សំណាញ់សុវត្ថិភាពហិរញ្ញវត្ថុដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរក្សានូវស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងពង្រឹងភាពធន់ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិនាពេលអនាគត ។ ការពង្រឹងសំណាញ់សុវត្ថិភាពហិរញ្ញវត្ថុនឹងរួមចំណែកក្នុងការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការតាមដាន និងឃ្លាំមើលម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ, ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិបត្តិ និងសហប្រតិបត្តិការក្នុងការធានាស្ថិរភាព និងភាពធន់នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ។

៤. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

៣៣. ក្នុងបរិការណ៍ដែលវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ នៅតែបន្តអូសបន្លាយ និងជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានមកលើសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា, ច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០២១ ផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់បំផុតដល់ចំណាយចាំបាច់នានា ក្នុងការទប់ទល់ការរាតត្បាត និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ពីជំងឺកូវីដ-១៩ ។ ទន្ទឹមនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការអភិវឌ្ឍវិស័យអាទិភាពផ្សេងទៀត ព្រមជាមួយនឹងការតម្រង់ធនធានសំដៅជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ នៅក្រោយពេលស្រាកស្រាន្តពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ។

៣៤. ជាមួយគ្នានេះ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២២ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល មានគោលបំណងដូចខាងក្រោម៖

- បន្តពង្រឹងសន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ, សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ,
- ធានាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដើម្បីទ្រទ្រង់ចីរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរយៈពេលមធ្យម,
- ជំរុញកំណែទម្រង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់នានា,
- បន្តដាក់ចេញក្របខ័ណ្ឌចំណាយអន្តរាគមន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច សំដៅការពារអាយុជីវិត និងសុខភាពរបស់ប្រជាជន ព្រមទាំងធានារក្សាលំនឹងសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ព្រមទាំងដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នានាដែលនៅសេសសល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩,
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយអាទិភាពលើផ្នែកគាំពារសង្គម និងបង្កើនគុណភាពសេវាសុខាភិបាល ព្រមទាំងជំរុញការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធសុខភាពសាធារណៈ និងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម ដើម្បីអាចឆ្លើយតបនឹងគ្រោះអាសន្នជាយថាហេតុ និងលើកកម្ពស់សុខុមាលភាពប្រជាពលរដ្ឋ,
- បន្តតម្រង់ទិសធនធានទៅអភិវឌ្ឍវិស័យអាទិភាព ក្នុងបរិការណ៍នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ដូចជា វិស័យកសិកម្ម, វិស័យទេសចរណ៍, វិស័យឌីជីថល និងវិស័យកម្មន្តសាលថ្មីៗ ដើម្បីជំរុញការងើបឡើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងពន្លឿនការធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច,
- បន្តគាំទ្រការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម តាមរយៈការដាក់ចេញនូវវិធានការលើកទឹកចិត្តជាក់លាក់, ការបង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការធ្វើធុរកិច្ច (ease of doing business) ដើម្បីធ្វើឱ្យរស់រវើកឡើងវិញនូវសកម្មភាពអាជីវកម្មក្នុងស្រុក និងការបង្កលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការទទួលបានកម្ចីការប្រាក់ទាប,
- បន្តលើកកម្ពស់វិនិយោគសាធារណៈលើការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគុណភាពខ្ពស់, ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបៃតង និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឌីជីថល សំដៅជំរុញការតភ្ជាប់ក្នុងសេដ្ឋកិច្ច, ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងការធ្វើបរិវត្តកម្មឌីជីថលនៅកម្ពុជា,
- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេស ទាំងកម្រិតទាប មធ្យម និងខ្ពស់ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ពលករជំនាញប្រកបដោយផលិតភាពខ្ពស់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ស្របតាមតម្រូវការទីផ្សារ និងប្រក្រតីភាពថ្មី,
- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ, កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, កម្មវិធីកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និង

- បន្តគិតគូរដំឡើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ក្នុងកម្រិតសមស្រប ដោយផ្អែកលើសមិទ្ធកម្ម ឬគុណាធិបតេយ្យ ដើម្បីលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅ ព្រមទាំងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ។

៣៥. ជារួម ដើម្បីធានាឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាអាចបន្តដំណើរលើគន្លងកំណើនប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងភាពធន់, ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមានចរិតជា **គោលនយោបាយវិក្តារកម្មថវិកា** ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តអនុវត្តនូវកញ្ចប់វិធានការអន្តរាគមន៍សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច សំដៅធានា និងបង្កើតការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋ ព្រមទាំងលើកកម្ពស់ធុរកិច្ចក្នុងស្រុក តាមរយៈការផ្តល់ការលើកទឹកចិត្ត និងបង្កើនទំនុកចិត្តវិនិយោគិន, បន្តអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស, លើកកម្ពស់សុខុមាលភាពប្រជាពលរដ្ឋ និងបន្តដោះស្រាយរាល់បញ្ហាប្រឈមជារចនាសម្ព័ន្ធនានា ដែលជំរុញពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែង ។ ក្របខ័ណ្ឌនេះត្រូវបានគិតគូរប្រកប ដោយភាពប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ ដោយថ្លឹងថ្លែងរវាងលទ្ធភាពក្នុងការប្រមូលចំណូល គួបផ្សំនិងលទ្ធភាពក្នុងការកៀរគរ និងបង្កើនហិរញ្ញប្បទានផ្សេងៗ រាប់បញ្ចូល ហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស និងទំហំតម្រូវការចំណាយដែលនៅតែបន្តកើនឡើង ដើម្បីគាំទ្រចលនការនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងធានាសម្រេចឱ្យបាននូវកិច្ចការអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ខណៈរក្សាតុល្យភាពថវិកាស្ថិតក្នុងកម្រិតសមស្រប ដែលធានាបាននូវចីរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ។

៣៦. ការប្រមូលចំណូលឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងមានកំណើនខ្ពស់ជាងឆ្នាំ ២០២១ ដោយសារសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ។ យ៉ាងណាមិញ, សម្រាប់រយៈពេលខ្លី និងមធ្យមខាងមុខ ការប្រមូលចំណូលអាចជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដូចជា÷ (១). ចំណូលសារពើពន្ធអាចប្រឈមនឹងកំណើនទាប ដោយសារ ការងើបឡើងវិញយឺតនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ទន្ទឹមនឹងការគិតគូរដាក់ចេញនូវវិធានការគោលនយោបាយអនុគ្រោះពន្ធ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តសកម្មភាពធុរកិច្ច, ជំរុញផលិតកម្មក្នុងស្រុក, ទាក់ទាញវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និងគាំទ្រការអភិវឌ្ឍវិស័យអាទិភាព និង (២). ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ នៅមិនទាន់ប្រមូលឱ្យអស់សក្តានុពលនៅឡើយ ដោយសារភាពនៅមានកម្រិតនៃប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រង ជាពិសេសអវត្តមាននៃបទប្បញ្ញត្តិគោល, លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តគាំទ្រ និងភាពមានកម្រិតនៃប្រព័ន្ធសម្រាប់គ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ក៏ដូចជាការកៀរគរចំណូលមិនទាន់អស់លទ្ធភាពពីប្រភពដែលមានសក្តានុពល ដូចជា វិស័យប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍, វិស័យរ៉ែ និងថាមពល, កិច្ចសន្យាជួលទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចជាដើម ។

៣៧. ទន្ទឹមនេះ ក្របខ័ណ្ឌចំណាយសាធារណៈឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរៀបចំដើម្បីគាំទ្រដល់ការបន្តងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ច ដោយឈរលើគោលការណ៍លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពចំណាយទាំងក្នុងកម្រិតវិភាជន៍ និងប្រតិបត្តិការ ព្រមទាំងរឹតបន្តឹងចំណាយមិនចាំបាច់ផ្សេងៗ ដើម្បីតម្រង់ទិសនៃការបែងចែក និងប្រើប្រាស់ធនធានហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយស័ក្តិសិទ្ធិភាព ។ ក្របខ័ណ្ឌនេះក៏ត្រូវបានគិតគូរលើការកសាងភាពធន់នៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ដោយបន្តលើកកម្ពស់គុណភាពប្រព័ន្ធសុខាភិបាល, រៀបចំប្រព័ន្ធគាំពារសង្គមឱ្យមានការឆ្លើយតបខ្ពស់ទៅនឹងគ្រោះអាសន្ន, បន្តពង្រឹងគុណភាព និងពង្រីកវិសាលភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ, លើកកម្ពស់បរិយាកាសធុរកិច្ច និងលើកទឹកចិត្តដល់សកម្មភាព

សេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក ព្រមទាំងជំរុញការវិនិយោគលើជំនាញ តាមរយៈវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជំនាញថ្មី និងការបង្កើនចំណេះដឹងបន្ថែម (reskilling and upskilling) និងការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគុណភាពខ្ពស់, ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបៃតង និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឌីជីថល ។

៣៨. ដូចនេះ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលបំណងនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាល កំណត់គោលដៅសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២២ ដូចខាងក្រោម÷

- ចំណូលក្នុងស្រុកសរុបត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ២១,៤៧%នៃ ផសស ក្នុងនោះ÷
  - ចំណូលចរន្តត្រូវបានគ្រោងសម្រេចឱ្យបានក្នុងទំហំ ២១,២៨% នៃ ផសស និងមានកំណើន ១១,៧% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានចំណូលចរន្តក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ឬ ២៧,៣% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០២១ ដែលក្នុងនោះ ថ្នាក់ជាតិត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបានប្រមាណ ១៩,២៥% នៃ ផសស និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ២,០៣% នៃ ផសស ។
  - សម្រាប់ការប្រមូលចំណូលតាមអគ្គនាយកដ្ឋាន÷ អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៩,០៣% នៃ ផសស, អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ១០,០៨% នៃ ផសស និង ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២,១៧% នៃ ផសស ។
  - ចំណូលមូលធនក្នុងស្រុកក្នុងត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបានប្រមាណ ០,១៩% នៃ ផសស ។
- ចំណាយសរុបថវិការដ្ឋត្រូវបានគ្រោងក្នុងរង្វង់ ២៩,២៣% នៃ ផសស ក្នុងនោះ ចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ជាតិ ២៧,២០% នៃ ផសស និងចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ ២,៩១% នៃ ផសស ដោយរួមបញ្ចូលទាំងការឧបត្ថម្ភធនដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិចំនួន ០,៨៨% នៃ ផសស ។
  - ចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋត្រូវបានគ្រោងក្នុងរង្វង់ ១៦,៨១% នៃ ផសស ដែលក្នុងនោះ ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៤៨,៤% នៃចំណាយចរន្តសរុប ត្រូវជា ៨,១៤% នៃ ផសស និង ចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៥១,៦% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋ ត្រូវជា ៨,៦៧% នៃ ផសស ។
  - ចំណាយមូលធនត្រូវបានគ្រោងក្នុងរង្វង់ ១២,៤១% នៃ ផសស ដែលក្នុងនោះ ចំណាយវិនិយោគសាធារណៈដោយហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស ត្រូវបានគ្រោងក្នុងរង្វង់ ៦,៦៧% នៃ ផសស និង ចំណាយវិនិយោគសាធារណៈដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស ត្រូវបានគ្រោងក្នុងរង្វង់ ៤,៥៨% នៃ ផសស ។

៣៩. ចំណាយថ្នាក់ជាតិ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេសសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានគ្រោងវិភាជទៅតាមវិស័យ ដូចខាងក្រោម÷

- **វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ១,៧៩% នៃ ផសស សំដៅបន្តគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ, ការពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និងទំនាក់ទំនងការងារការទូតជាពិសេស ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រការទូតសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០២១-២០២៣, ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ

8

នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, ការរៀបចំដំណើរការបោះឆ្នោតឃុំ- សង្កាត់ឆ្នាំ ២០២២ និងការត្រៀមរៀបចំបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ ២០២៣ ។

- **វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៤,១៨% នៃ ផសស ដែលនឹងបន្តផ្តោតលើ ការគាំទ្រការកែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌, ការលើកកម្ពស់សុខុមាលភាព និងពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ក្នុងបុព្វហេតុធានាកិច្ចការពារជាតិ និងរក្សាសន្តិភាព និងស្ថិរភាពនយោបាយ ។
- **វិស័យសង្គមកិច្ច** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៧,០៤% នៃ ផសស សំដៅបន្តជំរុញ និងគាំទ្រការអនុវត្តគោលនយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពគន្លឹះ មានជាអាទិ៍÷ ការលើកកម្ពស់គុណភាព និងការពង្រីកវិសាលភាពការទទួលបានសេវាសុខាភិបាល, ការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុខភាពសាធារណៈដែលឆ្លើយតបនឹងគ្រោះអាសន្ននាពេលអនាគត, ផែនការមេសម្រាប់ឆ្លើយតបទៅនឹងជំងឺកូវីដ-១៩, គោល-នយោបាយជាតិគាំពារសង្គម ជាពិសេសកម្មវិធីជួយដល់គ្រួសារក្រីក្រ និងជនងាយរងគ្រោះ, ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេស និង គោលនយោបាយអាទិភាពផ្សេងទៀតលើផ្នែកសង្គមកិច្ច សាសនា វប្បធម៌ និងបរិស្ថាន ។
- **វិស័យសេដ្ឋកិច្ច** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៨,៥៩% នៃ ផសស ដែលជំរុញ និងគាំទ្រការអនុវត្ត គោល-នយោបាយ, យុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពគន្លឹះ មានជាអាទិ៍÷ ការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម តាមរយៈការអនុវត្តគោលនយោបាយស្តីពីការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ២០២១-២០២៦, ផែនការមេគ្រប់ជ្រុងជ្រោយស្តីពីប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនពហុមធ្យោបាយ និងឡូជីស្ទីក ២០២១-២០៣០, យុទ្ធសាស្ត្រពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក, គោលនយោបាយជាតិស្តីពីវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ឆ្នាំ ២០២០-២០៣០, ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមឌីជីថលកម្ពុជា ២០២១-២០៣៥ និង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ២០១៩-២០២៣ និងការបើកទីផ្សារសម្រាប់ការនាំចេញរបស់កម្ពុជា ។ លើសពីនេះ ក៏ជំរុញការអនុវត្តផែនទីចង្អុលផ្លូវស្តីពីផែនការស្តារ និងលើកស្ទួយវិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជាក្នុងនិងក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ឆ្នាំ ២០២០-២០២៥ និង ផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ខេត្តសៀមរាប (២០២១-២០៣៥) ។
- **ចំណាយផ្សេងៗ** ត្រូវបានគ្រោងក្នុងទំហំ ៥,៦១% នៃ ផសស ដើម្បីត្រៀមបម្រុងសម្រាប់ការអនុវត្តគោលនយោបាយនានា, ការឧបត្ថម្ភធនដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ការវិភាជកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ការរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ជាតិ និងអន្តរជាតិ, និងកិច្ចការបន្ទាន់ចំពោះមុខរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចជាការត្រៀមបម្រុងសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ កិច្ចការអធិបតេយ្យ និងស្បៀងបម្រុង ជាដើម ។

៤០. ដោយឈរលើមូលដ្ឋានក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយខាងលើ, **អតិរេកថវិកាចរន្ត** សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២២ នឹងស្ថិតក្នុងរង្វង់ ៤,៤៦% នៃ ផសស និង**ឱនភាពថវិកាសរុប** ស្ថិតក្នុងរង្វង់ ៧,៧៦% នៃ ផសស *(សូមពិនិត្យក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២០-២០២៤ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ ភ្ជាប់មកជាមួយ)* ។

៤១. ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តតាមគោលដៅខាងលើ និងដោយផ្អែកលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ក្របខ័ណ្ឌថវិកាក្នុងឆ្នាំ ២០២២ និងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវរៀបចំឡើងឈរលើមូលដ្ឋានយុទ្ធសាស្ត្រ និងក្របខ័ណ្ឌនៃវិធានការ ដូចខាងក្រោម÷

៤.១. វិធានការផ្នែកចំណូល

៤២. វិធានការផ្នែកចំណូលសារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរៀបចំដោយគិតគូរលើការបន្តដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយលើកទឹកចិត្ត ឬអនុគ្រោះបន្ថែមដល់អាជីវកម្មក្នុងស្រុក ខណៈធានាឱ្យបាននូវចីរភាពចំណូល ។ ដោយផ្អែកលើសូចនាករគន្លឹះជាអាទិភាពក្នុង យុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូល ២០១៩-២០២៣ និងគោលនយោបាយអាទិភាពក្នុងបរិការណ៍នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ វិធានការជាក់លាក់ត្រូវបានកំណត់ រួមមាន÷

ក. វិធានការផ្នែកពន្ធដារ

៤៣. វិធានការគន្លឹះសម្រាប់អនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដើម្បីគាំទ្រសកម្មភាពនៃអាជីវកម្មក្នុងស្រុក និងរក្សាចីរភាពកំណើនចំណូល ដែលនឹងត្រូវអនុវត្តដោយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ រួមមាន÷

- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយលើកទឹកចិត្ត និងដាក់ចេញនូវវិធានការថ្មីៗចាំបាច់បន្ថែមទៀត ដល់វិស័យដែលបន្តរងផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ សំដៅទ្រទ្រង់និងស្តារអាជីវកម្ម និងធុរកិច្ច ឱ្យងើបឡើងវិញ,
- បន្តពិនិត្យ និងកែតម្រូវអត្រាពន្ធកាត់ទុកលើកម្ចីរបស់ធនាគារ និងស្ថាប័នមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ គ្រប់ប្រភេទទាំងក្នុង និងក្រៅស្រុក ស្របតាមការវិវឌ្ឍនៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩,
- ពង្រីកវិសាលភាពនៃការប្រមូលចំណូលពន្ធពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនទ្រព្យដោយ÷ (១). ការពង្រឹងអនុលោមភាពនៃការបង់ពន្ធលើដីធ្លីមិនបានប្រើប្រាស់, (២). ការពង្រីកវិសាលភាពនៃការប្រមូលពន្ធលើអចលនទ្រព្យនៅទីប្រជុំជន, (៣). ការពិនិត្យឡើងវិញការលើកលែងពន្ធប្រថាប់ត្រាលើការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនទ្រព្យក្នុងរង្វង់ញាតិ, (៤). ការពង្រឹងការបង់ពន្ធប្រថាប់ត្រា ចំពោះការលក់ ឬផ្ទេរសិទ្ធិភាគហ៊ុននៅក្នុងកិច្ចសន្យាជួលកោះ, តំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់រមណីយដ្ឋាននានា តាមច្បាប់ជាធរមាន និង (៥). បន្តរៀបចំយន្តការសម្រាប់ពង្រឹងការអនុវត្តតារាងឧបសម្ព័ន្ធតម្លៃអចលនទ្រព្យថ្មី សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានគិតពន្ធប្រថាប់ត្រាផ្ទេរកម្មសិទ្ធិឬសិទ្ធិកាន់កាប់ និងពន្ធលើអចលនទ្រព្យ,
- ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលពន្ធក្នុងវិស័យកម្មន្តសាលផលិតភេសជ្ជៈ ជាពិសេសស្រាបៀរ និងភេសជ្ជៈគ្មានជាតិសុរា,

- បន្តជំរុញការចុះបញ្ជីសហគ្រាស និងផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់អ្នកជាប់ពន្ធក្នុងការចុះបញ្ជីពន្ធដារ ដើម្បីបង្កើនមូលដ្ឋានអ្នកជាប់ពន្ធ,
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ដោយផ្អែកលើការវិភាគ និងវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់វដ្តធុរកិច្ច (business cycle) តាមរយៈការប្រមូល និងវិភាគទិន្នន័យព័ត៌មានអំពីហានិភ័យអនុលោមភាព និងកែសម្រួលឯកសារបច្ចុប្បន្នភាពនៃការវិភាគហានិភ័យទូទៅ,
- ពង្រឹងការចែករំលែកព័ត៌មាន និងទិន្នន័យតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរវាងអគ្គនាយកដ្ឋានចំណុះក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងពិនិត្យលទ្ធភាព ដើម្បីឈានបង្កើតឱ្យមានមជ្ឈមណ្ឌលរក្សាទិន្នន័យរួម,
- រៀបចំផែនការសវនកម្មប្រចាំឆ្នាំ និងកាត់បន្ថយការធ្វើសវនកម្មជាន់គ្នា (សវនកម្មពេញលេញ និងសវនកម្មមានកម្រិត) ដើម្បីសម្រួលបន្ទុកដល់អ្នកជាប់ពន្ធ និង
- ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និងកែប្រែទៅជំនាន់ថ្មីលើប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ដើម្បីធ្វើសមាហរណកម្មរដ្ឋបាលសារពើពន្ធឱ្យមានលក្ខណៈស្វ័យប្រវត្តិកម្មពេញលេញ និងប្រទាក់ក្រឡា ។

ខ. វិធានការផ្នែកគយ

៤៤. វិធានការគន្លឹះ ដែលគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា នឹងផ្តោតលើគោលដៅជាអាទិភាព ដូចខាងក្រោម ÷

- បន្តអនុវត្តវិធានការលើកទឹកចិត្តពន្ធគយ ព្រមទាំងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវវិធានការបន្ថែម ដើម្បីជំរុញសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងបរិការណ៍នៃវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩,
- កែលម្អគោលនយោបាយពន្ធ និងអាករ សម្រាប់វិស័យអាទិភាព និងមុខទំនិញនានាឱ្យស្របតាមតម្រូវការចាំបាច់ និងការវិវឌ្ឍនៃមុខទំនិញទាំងនោះ,
- ពិនិត្យលទ្ធភាពកែសម្រួលមូលដ្ឋានគិតពន្ធ និងអត្រាអាករពិសេសលើទំនិញដែលមានលក្ខណៈប្រណិត, ប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសុខភាព ក្នុងករណីចាំបាច់,
- បន្តធ្វើសាមញ្ញកម្ម និងទំនើបកម្មនីតិវិធីគយ និងកិច្ចប្រតិបត្តិការគយផ្សេងទៀត ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ សំដៅបង្កើនគុណភាពនៃការផ្តល់សេវា និងភាពពេញចិត្តរបស់អតិថិជន,
- កែសម្រួល និងដាក់ឱ្យអនុវត្តកញ្ចប់ប្រព្រឹត្តកម្មលើកទឹកចិត្តដល់ធុរជនដែលមានអនុលោមភាពខ្ពស់តាមរយៈ ការផ្តល់ប្រព្រឹត្តកម្មពិសេសក្នុងការបំពេញបែបបទគយ និងបន្តពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើនចំនួនធុរជនល្អបំផុត,
- លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងរបស់ធុរជនលើការងារបច្ចេកទេសគយ និងនីតិវិធីនៃការបំពេញបែបបទគយតាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយមគ្គុទ្ទេសក៍ និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីតម្លៃគិតពន្ធគយ, ចំណាត់ថ្នាក់ទំនិញ និងការអនុវត្តអត្រាពន្ធអនុគ្រោះក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ព្រមទាំងនីតិវិធីគយជាធរមាន,

- បន្តពង្រឹងយន្តការ និងពង្រីកបន្ថែមទៀតនូវវិសាលភាពនៃប្រតិបត្តិការសវនកម្មក្រោយពេលបញ្ចេញទំនិញពីគយ,
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការបង្ការ និងបង្ក្រាបបទល្មើសគយ តាមរយៈការចុះឃ្លាំមើលតំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលមានហានិភ័យខ្ពស់, ការវិភាគព័ត៌មាន និងហានិភ័យ, និងការចែករំលែកព័ត៌មានសម្ងាត់ក្នុងកម្រិតទ្វេភាគី តំបន់ និងសកល,
- ពិនិត្យលទ្ធភាពរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនីតិវិធីគយគ្រប់គ្រងភណ្ឌាគារផលិតកម្មមានដែនកំណត់ ដែលធ្វើប្រតិបត្តិការកែច្នៃ ឬចម្រាញ់តេលសិលាឆៅ ឬប៊ីទីមខនិជ និង
- ជំរុញធ្វើទំនើបកម្ម និងធ្វើសន្ទានកម្មបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរបស់ អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាឱ្យបានកាន់តែទូលាយ ដូចជាប្រព័ន្ធអាស៊ីគូដា, ប្រព័ន្ធបញ្ជរតែមួយជាតិ, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យ, និង direct trader input (DTI) ។

គ. វិធានការផ្នែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

៤៥. ដើម្បីបន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងប្រមូលចំណូលពីប្រភពដែលមានសក្តានុពល ក្នុងស្ថានភាពដែលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធបានធ្លាក់ចុះយ៉ាងគំហុក ដោយសារផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩, វិធានការគន្លឹះចាំបាច់ត្រូវបន្តអនុវត្ត រួមមាន÷

- ជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងជំរុញការរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តគាំទ្រ ក្នុងន័យបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រង និងការកៀរគរចំណូលឱ្យអស់សក្តានុពល,
- ជំរុញការរៀបចំឯកសារគោលស្តីពីការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ,
- ជំរុញការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តថ្មីក្នុងការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ឱ្យស្របតាមការវិវឌ្ឍនៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច,
- ជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ (SARMIS) អនឡាញ នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន,
- បន្តអភិវឌ្ឍ និងបន្ថែមមុខងារដល់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ (NRMIS) ដូចជាការផ្តល់វិក្កយបត្រតាមអនឡាញ និងការបង់ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធតាមរយៈការទូទាត់បែបអេឡិចត្រូនិក (e-payment), បន្តធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និងដាក់បញ្ចូលកិច្ចសន្យា កិច្ចព្រមព្រៀង ឬអាជ្ញាបណ្ណ និងជំរុញការប្រើប្រាស់ឱ្យបានទូលំទូលាយដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ,
- សិក្សា និងពិនិត្យលទ្ធភាពរៀបចំឡើងវិញការគ្រប់គ្រងដីធ្លី និងនគរូបនីយកម្ម តាមរយៈការបែងចែកតំបន់ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍ ស្របតាមសក្តានុពលតំបន់ និងផ្តល់ភាពងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ,

- ផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍរមណីយដ្ឋានដែលមានសក្តានុពល ដើម្បីទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរ និងពង្រឹងការប្រមូលចំណូលឱ្យអស់លទ្ធភាព,
- បន្តដាក់ចេញវិធានការគាំទ្រ ឬអន្តរាគមន៍ ទៅតាមវិស័យដែលរងផលប៉ះទង្គិចពីជំងឺកូវីដ-១៩,
- ពង្រឹងយន្តការគណៈកម្មការអន្តរក្រសួង ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឱ្យមានបំណុលថ្មី និងពង្រឹងការតឹងទារបំណុល,
- ជំរុញ និងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការប្រមូលចំណូលពីធនធានរ៉ែ ដោយអនុវត្តយន្តការបង់ប្រាក់តាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក, ជំរុញការអនុវត្តយន្តការអធិការកិច្ចចំពោះក្រុមហ៊ុន ឬអាជីវកម្ម, ពិនិត្យផ្ទាល់ដល់ទីតាំងឬការដ្ឋានអាជីវកម្ម និងបង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងក្រសួងទទួលបន្ទុក,
- ពិនិត្យឡើងវិញ និងកែសម្រួលថ្លៃឈ្នួលសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច អនុលោមតាមគោលការណ៍ដែលអនុម័តដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ដោយតម្រូវឱ្យបង់ថ្លៃឈ្នួលតាមទំហំសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលទទួលបាន ជាជាងទំហំដីដែលបានធ្វើការឈូសឆាយ,
- រៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធព័ត៌មានសម្រាប់គ្រប់គ្រងអាជ្ញាបណ្ណ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធពីវិស័យរ៉ែ នៅថ្នាក់កណ្តាល និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ឱ្យបានពេញលេញ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូល,
- ពិនិត្យ និងរៀបចំយន្តការស្តង់ដារក្នុងការគ្រប់គ្រង, ការបែងចែក និងការប្រើប្រាស់រង្វាន់ពីសេវាសាធារណៈផ្អែកលើគោលការណ៍សមធម៌ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពប្រមូលចំណូល និង
- បន្តជំរុញការស្នើសុំអាជ្ញាបណ្ណតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងការបង់ចំណូលតាមប្រព័ន្ធធនាគារតាមរយៈការជំរុញបន្ថែមពេលប្រតិបត្តិករមកបន្តអាជ្ញាបណ្ណ និងការចុះជំរុញតាមទីតាំងអាជីវកម្មផ្ទាល់ ។

៤.២ វិធានការផ្នែកចំណាយ

៤៦. ដើម្បីទ្រទ្រង់ចលនការនៃការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ ក្នុងបរិការណ៍ដែលវិបត្តិកូវីដ-១៩ នៅតែអាចបន្តអូសបន្លាយ, រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងអនុវត្តវិធានការជាក់លាក់ និងមុតស្រួច ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដូចខាងក្រោម÷

- បន្តដាក់ចេញនូវកញ្ចប់ថវិកាអន្តរាគមន៍ សំដៅធានាបាននូវលទ្ធភាពក្នុងការបន្តជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងដោះស្រាយបញ្ហាដែលនៅបន្តសេសសល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩,
- តម្រង់ធនធានថវិកាលើវិស័យគន្លឹះ ដែលនឹងធានាឱ្យបានភាពធន់ ប្រកបដោយបរិយាបន្ន និងចីរភាពតាមរយៈការផ្តល់អាទិភាពទៅលើ ការពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ, ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស, ការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ទាំងរូបវន្ត និងឌីជីថល, និងការពង្រឹងប្រព័ន្ធគាំពារសង្គម ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ប្រព័ន្ធសុខាភិបាល និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ,
- ជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់នានា និងគោលនយោបាយអាទិភាព និងបន្តតម្រង់ទិសការប្រើប្រាស់ធនធានថវិកាជាតិ ដើម្បីជំរុញក្បាលម៉ាស៊ីនកំណើន,

8

- បន្តពង្រឹងគុណភាព និងពង្រីកវិសាលភាពនៃសេវាសាធារណៈ,
- កំណត់គោលការណ៍ក្នុងការជ្រើសរើសមន្ត្រីក្របខ័ណ្ឌថ្មី សម្រាប់ទាំងមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ដែលត្រូវសមាមាត្រនឹងចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលចូលនិវត្តន៍,
- បន្តកែលម្អគុណភាព និងភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ដោយពង្រឹងការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យអាទិភាព និងបន្តពង្រឹងការផ្សារភ្ជាប់ផែនការលទ្ធកម្មជាមួយនឹងសំណើថវិកាប្រចាំឆ្នាំ,
- បន្តពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីនៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន (រួមបញ្ចូលរដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត) និងពង្រឹងគុណភាពព័ត៌មានសមិទ្ធកម្ម ដើម្បីចាប់ផ្តើមអនុវត្តថវិកាសមិទ្ធកម្ម តាមរយៈការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងលើលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងការរៀបចំយន្តការសម្រាប់ធ្វើការវាយតម្លៃ និងការផ្តល់ព័ត៌មានពីសមិទ្ធកម្ម,
- បន្តអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ដោយជំរុញការខ្ចីឱ្យអស់លទ្ធភាព ប៉ុន្តែសម្រាប់តែវិស័យអាទិភាព ដែលមានប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ ជាពិសេសវិស័យបង្កើនផលិតភាពផលិតកម្ម ជំរុញការតភ្ជាប់ និងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពប្រកួតប្រជែង និង
- បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តប្រព័ន្ធ FMIS ដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយចាប់ផ្តើមអនុវត្តស្វ័យប្រវត្តិកម្មចំណាយ និងដាក់អនុវត្តចំណាត់ថ្នាក់ថវិកាទាំង ៧ ។

៥. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៤៧. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវបានរៀបចំឡើងសំដៅបន្តរក្សាលំនឹងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងជីវភាពប្រជាជន ជាពិសេសការស្តារ និងជំរុញការងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីត្រឡប់ទៅរកគន្លងកំណើន ដោយផ្តោតលើការគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់ពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ និងការកែទម្រង់ជារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវភាពធន់សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ដែលនឹងធ្វើឱ្យកម្ពុជាខ្លាំងជាងមុនពេលមានវិបត្តិ ។ ជាក់ស្តែង ក្របខ័ណ្ឌនេះមានគោលដៅគាំទ្រការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០២២ ឱ្យសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ ៥,៧% ជាមួយនឹង អត្រាអតិផរណាដែលអាចគ្រប់គ្រងបានក្នុងរង្វង់ ៣,០% និងស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់ក្នុងរង្វង់ ៤ ០៦៥ រៀលក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តតាមដានការវិវឌ្ឍនៃស្ថានភាពសង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវវិធានការអន្តរាគមន៍សមស្រប និងទាន់ពេលវេលា សំដៅដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នានាពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ដែលនៅបន្តអូសបន្លាយ ព្រមទាំងត្រៀមជំរុញសេដ្ឋកិច្ចឱ្យវិលត្រឡប់ទៅរកគន្លងកំណើន ។ ទន្ទឹមនេះ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ត្រូវប្រព្រឹត្តទៅដោយមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ ដោយឈរលើស្មារតីបុរេសកម្ម និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់, ដើម្បីអាចឆ្លើយតបបានទៅនឹងសភាពការណ៍ជាក់ស្តែងក្នុងគោលដៅធានាបាននូវស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ជាពិសេសបន្តពង្រឹងការកៀរគរចំណូលថវិការដ្ឋឱ្យអស់សក្តានុពល ព្រម-

ទាំងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយទាំងក្នុងកម្រិតវិភាជន៍ និងប្រើប្រាស់ថវិកា សំដៅសម្រេចបាននូវឱនភាពថវិកាសរុបក្នុងអត្រា ៧,៧៦% នៃ ផសស ។

៤៨. ជារួម ដើម្បីធានាបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ រាជរដ្ឋាភិបាលប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងមោះមុតក្នុងការសម្រេចឱ្យបាននូវវិធានការ និងគោលដៅទាំងឡាញដែលបានដាក់ចេញ សំដៅបន្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងជំងឺកូវីដ-១៩ រួមជាមួយនឹងការបែងចែកវ៉ាក់សាំងឱ្យទាន់ពេលវេលា, ពន្លឿនការធ្វើពិពិធកម្មមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងកម្ពុជាឱ្យកាន់តែប្រសើរជាងមុន សំដៅជំរុញសកម្មភាពអាជីវកម្ម-វិនិយោគ ក្នុងគ្រប់វិស័យ ជាពិសេសការសម្របខ្លួនទៅនឹងប្រក្រតីភាពថ្មី (new normal) នៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ ។

❋❋❋✧❋❋❋

ឧបសម្ព័ន្ធ ១÷ ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច (២០១៨-២០២៤)

សូចនាករ	2018	2019	2020ប.	2021ព្យ.	2022ព្យ.	2023ព្យ.	2024ព្យ.
ផសស ថ្លៃបច្ចុប្បន្ន (ប៊ីលានរៀល)	**99,544**	**110,014**	**109,062**	**116,711**	**127,023**	**138,250**	**151,539**
ផសស សម្រាប់ម្នាក់ (ដុល្លារអាមេរិក)	1,563	1,700	1,653	1,753	1,884	2,026	2,195
កំណើន ផសស ពិត (%)	**7.5%**	**7.1%**	**-3.1%**	**4.0%**	**5.7%**	**6.3%**	**6.9%**
អត្រាបរិត្តិផរណា ផសស (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	3.1%	3.2%	2.3%	2.9%	3.0%	2.4%	2.5%
អត្រាអតិផរណា (កំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ)	2.5%	1.8%	2.9%	3.1%	3.0%	3.0%	3.0%
អត្រាប្តូរប្រាក់ (រៀល/ ដុល្លារអាមេរិក)	4,045	4,055	4,080	4,065	4,065	4,065	4,065
ការនាំចេញ (%នៃ ផសស)	52.7%	55.2%	64.9%	57.8%	58.7%	60.9%	63.0%
ការនាំចូល (%នៃ ផសស)	76.4%	82.0%	75.4%	75.9%	76.5%	78.0%	79.3%
សមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម (%នៃ ផសស)	-23.7%	-26.7%	-10.6%	-18.1%	-17.8%	-17.1%	-16.2%
សមតុល្យគណនីចរន្ត (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) (%នៃ ផសស)	-12.2%	-15.5%	-6.6%	-14.7%	-12.8%	-12.2%	-10.0%
ទុនបម្រុងអន្តរជាតិ (លានដុល្លារអាមេរិក)	14,629	18,763	21,334	21,617	22,118	22,732	24,118
ចំនួនខែនៃការនាំចូល	8.0	8.8	11.6	10.9	10.1	9.3	9.0

ប្រភពៈ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា (វិស័យខាងក្រៅឆ្នាំ ២០១៩ ត្រីមាសទី ៣) និងការព្យាករបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

ឧបសម្ព័ន្ធ ២៖ ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ: ២០២០-២០២២

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០២០ (ជាក់ស្ដែង) 109,062
ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០២១ (គម្រោង) 116,711
ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០២២ (គម្រោង) 127,023

ឯកតា៖ ប៊ីលានរៀល

ចំណូល-ចំណាយ	២០២០					២០២១				២០២២			
	ច្បាប់	បណ្ដោះអាសន្ន (*)	បណ្ដោះ. (%ច្បាប់)	បណ្ដោះ. (%២០១៩)	បណ្ដោះ. (%ផសស)	ច្បាប់	កែតម្រូវ	កែតម្រូវ (%ច្បាប់)	កែតម្រូវ (%ផសស)	គ្រោង	% ២០២១ កែតម្រូវ	% ២០២១ ច្បាប់	គ្រោង (%ផសស)
ចំណូលក្នុងប្រទេសសរុប	**26,336**	**23,462**	**89.1%**	**84.4%**	**21.51%**	**21,446**	**24,421**	**113.9%**	**20.92%**	**27,268**	**111.7%**	**127.1%**	**21.47%**
ចំណូលចរន្ត	26,143	23,277	89.0%	84.3%	21.34%	21,224	24,200	114.0%	20.73%	27,025	111.7%	127.3%	21.28%
ចំណូលមូលធន	193	185	95.8%	102.1%	0.17%	221	221	100.0%	0.19%	243	109.8%	109.8%	0.19%
រដ្ឋបាលកណ្ដាល													
ចំណូលចរន្ត	**23,899**	**21,193**	**88.7%**	**83.5%**	**19.43%**	**19,706**	**21,726**	**110.3%**	**18.62%**	**24,451**	**112.5%**	**124.1%**	**19.25%**
ចំណូលសារពើពន្ធ	21,091	19,258	91.3%	87.3%	17.66%	17,520	19,723	112.6%	16.90%	22,082	112.0%	126.0%	17.38%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	2,808	1,935	68.9%	57.9%	1.77%	2,186	2,003	91.6%	1.72%	2,369	118.3%	108.4%	1.87%
ចំណូលមូលធន	**193**	**185**	**95.8%**	**102.1%**	**0.17%**	**221**	**221**	**100.0%**	**0.19%**	**243**	**109.8%**	**109.8%**	**0.19%**
រាជធានី-ខេត្ត													
ចំណូលចរន្ត	**2,244**	**2,084**	**92.9%**	**94.1%**	**1.91%**	**1,518**	**2,474**	**162.9%**	**2.12%**	**2,574**	**104.0%**	**169.5%**	**2.03%**
ចំណូលសារពើពន្ធ	2,086	1,928	92.4%	91.2%	1.77%	1,050	2,011	191.5%	1.72%	2,193	109.0%	208.8%	1.73%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	157	156	98.9%	155.1%	0.14%	468	463	98.9%	0.40%	381	82.3%	81.4%	0.30%
ចំណូលតាមអង្គភាព													
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	11,531	11,514	99.8%	102.2%	10.56%	9,074	11,384	125.5%	9.75%	12,804	112.5%	141.1%	10.08%
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា	11,646	9,672	83.1%	75.0%	8.87%	9,496	10,350	109.0%	8.87%	11,470	110.8%	120.8%	9.03%
អគ្គនាយកដ្ឋានចំណូលផ្សេងៗ	2,966	2,091	70.5%	60.7%	1.92%	2,654	2,466	92.9%	2.11%	2,750	111.5%	103.6%	2.17%

ចំណាយសរុប	**33,340**	**32,279**	**96.8%**	**112.6%**	**29.60%**	**32,010**	**32,010**	**100.0%**	**27.43%**	**37,125**	**116.0%**	**116.0%**	**29.23%**
ចំណាយចរន្ត	19,818	19,486	98.3%	103.8%	17.87%	18,751	18,751	100.0%	16.07%	21,356	113.9%	113.9%	16.81%
ចំណាយមូលធន	13,521	12,793	94.6%	129.1%	11.73%	13,259	13,259	100.0%	11.36%	15,769	118.9%	118.9%	12.41%
រដ្ឋបាលកណ្ដាល													
ចំណាយចរន្ត	**18,037**	**17,686**	**98.1%**	**98.9%**	**16.22%**	**17,447**	**17,447**	**100.0%**	**14.95%**	**19,297**	**110.6%**	**110.6%**	**15.19%**
ចំណាយមូលធន	**11,953**	**11,427**	**95.6%**	**133.8%**	**10.48%**	**11,859**	**11,859**	**100.0%**	**10.16%**	**13,777**	**116.2%**	**116.2%**	**10.85%**
- ដោយហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	5,900	5,677	96.2%	161.5%	5.20%	6,394	6,394	100.0%	5.48%	7,963	124.5%	124.5%	6.27%
- ដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	6,053	5,751	95.0%	114.4%	5.27%	5,466	5,466	100.0%	4.68%	5,813	106.4%	106.4%	4.58%
រាជធានីខេត្ត													
ចំណាយចរន្ត	2,867	3,298	115.0%	124.3%	3.02%	2,365	2,365	100.0%	2.03%	3,182	134.6%	134.6%	2.51%
ចំណាយមូលធន	462	283	61.3%	59.1%	0.26%	214	214	100.0%	0.18%	515	240.3%	240.3%	0.41%
ឧបត្ថម្ភធនដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ	1,085	1,498	138.0%	84.5%	1.37%	1,060	1,060	100.0%	0.91%	1,123	105.9%	105.9%	0.88%
តុល្យភាព													
អតិរេកថវិកាចរន្ត	6,325	3,791	59.9%	42.9%	3.48%	2,473	5,449	220.3%	4.67%	5,669	104.0%	229.2%	4.46%
ឱនភាពសរុប	(7,003)	(10,093)	144.1%	1138.8%	-9.25%	(10,564)	(7,589)	71.8%	-6.50%	(9,857)	129.9%	93.3%	-7.76%
ហិរញ្ញប្បទាន នៃឱនភាព	**7,003**	**10,093**	**144.1%**	**1138.8%**	**9.25%**	**10,564**	**7,589**	**71.8%**	**6.50%**	**9,857**	**129.9%**	**93.3%**	**7.76%**
ក្នុងប្រទេស	(406)	1,553	-382.7%	-28.4%	1.42%	3,056	80	2.6%	0.07%	1,303	1625.8%	42.7%	1.03%
ក្រៅប្រទេស	7,409	8,539	115.3%	134.3%	7.83%	7,508	7,508	100.0%	6.43%	8,554	113.9%	113.9%	6.73%
ទ្រទ្រង់ថវិកាដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	250	1,706	682.6%	380.4%	1.56%	858	858	100.0%	0.73%	1,263	147.2%	147.2%	0.99%
មូលធនក្រៅប្រទេស	6,053	5,751	95.0%	114.4%	5.27%	5,466	5,466	100.0%	4.68%	5,813	106.4%	106.4%	4.58%
ការទូទាត់ប្រាក់កម្ចី	1,106	1,082	97.9%	122.4%	0.99%	1,185	1,185	100.0%	1.02%	1,478	124.7%	124.7%	1.16%

(*) សម្គាល់ ៖ តួលេខបណ្ដោះអាសន្នគិតត្រឹមថ្ងៃ ១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២១

ខ. ក្របខ័ណ្ឌចំណូល-ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ២០២១-២០២៤

ចំណូល/ចំណាយ (ប៊ីលានរៀល)	2020 បណ្តោះ	2021 ច្បាប់	2021 កែ.	2022 ព្យ.	2023 ព្យ.	2024 ព្យ.
ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកជា %នៃចំណាយចរន្តសរុប	46.4%	49.7%	49.7%	48.4%	46.9%	47.3%
I. ចំណូលក្នុងស្រុក	**23,462**	**21,446**	**24,421**	**27,268**	**30,503**	**34,259**
I.1 ចំណូលចរន្តសរុប	**23,277**	**21,224**	**24,200**	**27,025**	**30,217**	**33,945**
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា	9,672	9,496	10,350	11,470	12,863	14,378
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	11,514	9,074	11,384	12,804	14,290	16,157
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2,091	2,654	2,466	2,750	3,065	3,409
I.2 ចំណូលមូលធន	**185**	**221**	**221**	**243**	**286**	**314**
II. ចំណាយសរុប	**32,279**	**32,010**	**32,010**	**37,125**	**40,363**	**43,110**
II.1 ចំណាយចរន្តសរុប	**19,486**	**18,751**	**18,751**	**21,356**	**24,440**	**26,886**
បន្ទុកបុគ្គលិក	9,037	9,327	9,327	10,344	11,472	12,723
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	10,450	9,424	9,424	11,012	12,968	14,163
II.2 ចំណាយមូលធនសរុប	**12,793**	**13,259**	**13,259**	**15,769**	**15,923**	**16,223**
ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេសសរុប	5,960	6,608	6,608	8,478	7,627	6,613
ទូទាត់ការខ្ចី	1,082	1,185	1,185	1,478	1,620	1,776
ហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	5,751	5,466	5,466	5,813	6,677	7,835
III. អតិរេកចរន្ត	**3,791**	**2,473**	**5,449**	**5,669**	**5,777**	**7,059**
IV. និនភាព/អតិរេកសរុប	**(10,093)**	**(10,564)**	**(7,589)**	**(9,857)**	**(9,861)**	**(8,851)**
V. ដកសន្សំ	**(2,636)**	**(4,241)**	**(1,265)**	**(2,781)**	**(2,327)**	**(766)**
កំណើនប្រចាំឆ្នាំ	2020ប./ 2020ច្ប.	2021ច្ប./ 2020ប.	2021កែ./ 2020ប.	2022ព្យ./ 2021កែ	2023ព្យ.	2024ព្យ.
I. ចំណូលក្នុងស្រុក	**-10.9%**	**-8.6%**	**4.1%**	**11.7%**	**11.9%**	**12.3%**
I.1 ចំណូលចរន្តសរុប	**-11.0%**	**-8.8%**	**4.0%**	**11.7%**	**11.8%**	**12.3%**
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា	-16.9%	-1.8%	7.0%	10.8%	12.1%	11.8%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	-0.2%	-21.2%	-1.1%	12.5%	11.6%	13.1%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	-29.5%	26.9%	17.9%	11.5%	11.4%	11.3%
I.2 ចំណូលមូលធន	-4.2%	19.4%	19.4%	9.8%	17.6%	10.1%
II. ចំណាយសរុប	**-3.2%**	**-0.8%**	**-0.8%**	**16.0%**	**8.7%**	**6.8%**
II.1 ចំណាយចរន្តសរុប	**-1.7%**	**-3.8%**	**-3.8%**	**13.9%**	**14.4%**	**10.0%**
បន្ទុកបុគ្គលិក	-1.1%	3.2%	3.2%	10.9%	10.9%	10.9%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	-2.2%	-9.8%	-9.8%	16.8%	17.8%	9.2%
II.2 ចំណាយមូលធនសរុប	**-5.4%**	**3.6%**	**3.6%**	**18.9%**	**1.0%**	**1.9%**
ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេសសរុប	*-6.3%*	*10.9%*	*10.9%*	*28.3%*	*-10.0%*	*-13.3%*
ទូទាត់ការខ្ចី	-2.1%	9.5%	9.5%	24.7%	9.6%	9.6%
ហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	-5.0%	-5.0%	-5.0%	6.4%	14.8%	17.3%

ផលធៀបនៃផ.ស.ស	2020 បណ្ដោះ	2021 ច្បាប់	2021 កែ.	2022 ព្យ.	2023 ព្យ.	2024 ព្យ.
I. ចំណូលក្នុងស្រុក	21.51%	18.37%	20.92%	21.47%	22.06%	22.61%
I.1 ចំណូលចរន្តសរុប	**21.34%**	**18.19%**	**20.73%**	**21.28%**	**21.86%**	**22.40%**
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា	8.87%	8.14%	8.87%	9.03%	9.30%	9.49%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	10.56%	7.78%	9.75%	10.08%	10.34%	10.66%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	1.92%	2.27%	2.11%	2.17%	2.22%	2.25%
I.2 ចំណូលមូលធន	**0.17%**	**0.19%**	**0.19%**	**0.19%**	**0.21%**	**0.21%**
II. ចំណាយសរុប	29.60%	27.43%	27.43%	29.23%	29.20%	28.45%
II.1 ចំណាយចរន្តសរុប	**17.87%**	**16.07%**	**16.07%**	**16.81%**	**17.68%**	**17.74%**
បន្ទុកបុគ្គលិក	8.29%	7.99%	7.99%	8.14%	8.30%	8.40%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	9.58%	8.08%	8.08%	8.67%	9.38%	9.35%
II.2 ចំណាយមូលធនសរុប	**11.73%**	**11.36%**	**11.36%**	**12.41%**	**11.52%**	**10.71%**
ហិរញ្ញប្បទាន ក្នុងប្រទេសសរុប	*5.46%*	*5.66%*	*5.66%*	*6.67%*	*5.52%*	*4.36%*
ទូទាត់ការខ្ចី	0.99%	1.02%	1.02%	1.16%	1.17%	1.17%
ហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស	5.27%	4.68%	4.68%	4.58%	4.83%	5.17%
III. អតិរេកចរន្ត	3.48%	2.12%	4.67%	4.46%	4.18%	4.66%
IV. ឱនភាព/អតិរេកសរុប	-9.25%	-9.05%	-6.50%	-7.76%	-7.13%	-5.84%
V. ដកសន្សំ	-2.42%	-3.63%	-1.08%	-2.19%	-1.68%	-0.51%

ខ.១ ចំណាយតាមវិស័យរយៈពេលមធ្យម ២០២១-២០២៤

ចំណាយតាមវិស័យ (ប៊ីលានរៀល)	2021 ច្បាប់	2021 កែ.	2022 គ្រ.	2023 គ្រ.	2024 គ្រ.
1. ចំណាយសរុបតាមវិស័យ (រួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស)	**32,010**	**32,010**	**37,125**	**40,363**	**43,110**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**30,491**	**30,491**	**34,551**	**37,553**	**39,971**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2,112	2,508	2,271	2,387	2,520
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*157*	*157*	*198*	*198*	*198*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	4,870	4,870	5,305	5,834	6,419
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*120*	*120*	*110*	*110*	*110*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	9,720	9,806	8,939	9,190	10,067
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*1,986*	*1,986*	*1,038*	*546*	*546*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	8,493	8,539	10,915	12,083	12,734
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*2,603*	*2,603*	*4,101*	*4,360*	*3,825*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	5,296	4,768	7,122	8,058	8,232
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*1,528*	*1,528*	*2,516*	*1,851*	*1,307*
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2,579**	**2,579**	**3,697**	**4,253**	**4,755**
2. ចំណាយសរុបតាមវិស័យ (មិនរួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស)	**26,544**	**26,544**	**31,311**	**33,687**	**35,275**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**25,026**	**25,026**	**28,738**	**30,876**	**32,137**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	1,972	2,368	2,096	2,187	2,285
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*1,816*	*2,212*	*1,899*	*1,989*	*2,087*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	4,836	4,837	5,305	5,834	6,419
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*4,716*	*4,717*	*5,195*	*5,724*	*6,309*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	8,858	8,944	8,532	8,723	9,518
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*6,873*	*6,958*	*7,494*	*8,177*	*8,972*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	4,063	4,109	5,683	6,074	5,683
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*1,460*	*1,506*	*1,582*	*1,714*	*1,858*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	5,296	4,768	7,122	8,058	8,232
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*2,583*	*2,054*	*3,127*	*4,587*	*5,149*
ឧបត្ថម្ភធនជូនថ្នាក់ក្រោមជាតិ	1,060	1,060	1,123	1,443	1,617
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2,579**	**2,579**	**3,697**	**4,253**	**4,755**

កំណើនប្រចាំឆ្នាំ	2021 ច្បា/ 2020 ប.	2021 កែ/ 2020 ប.	2022 គ្រ./ 2021 កែ.	2023 គ្រ.	2024 គ្រ.
1. ចំណាយសរុបតាមវិស័យ (រួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស)	**-0.8%**	**-0.8%**	**16.0%**	**8.7%**	**6.8%**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**1.0%**	**1.0%**	**13.3%**	**8.7%**	**6.4%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	-33.0%	-20.4%	-9.5%	5.1%	5.6%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*528.7%*	*528.7%*	*26.2%*	*0.0%*	*0.0%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	-3.5%	-3.5%	8.9%	10.0%	10.0%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*-7.5%*	*-7.5%*	*-8.3%*	*0.0%*	*0.0%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	15.2%	16.2%	-8.8%	2.8%	9.5%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*611.4%*	*611.4%*	*-47.7%*	*-47.4%*	*0.0%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	14.1%	14.7%	27.8%	10.7%	5.4%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*103.8%*	*103.8%*	*57.5%*	*6.3%*	*-12.3%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	-13.4%	-22.0%	49.4%	13.2%	2.2%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*-61.5%*	*-61.5%*	*64.6%*	*-26.4%*	*-29.4%*
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**-28.0%**	**-28.0%**	**43.4%**	**15.1%**	**11.8%**
2. ចំណាយសរុបតាមវិស័យ (មិនរួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស)	**0.1%**	**0.1%**	**18.0%**	**7.6%**	**4.7%**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**2.4%**	**2.4%**	**14.8%**	**7.4%**	**4.1%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	-36.1%	-23.3%	-11.5%	4.3%	4.5%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*-36.2%*	*-22.3%*	*-14.1%*	*4.8%*	*4.9%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	-6.2%	-6.1%	9.7%	10.0%	10.0%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*0.5%*	*0.6%*	*10.1%*	*10.2%*	*10.2%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	15.6%	16.7%	-4.6%	2.2%	9.1%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*-0.6%*	*0.6%*	*7.7%*	*9.1%*	*9.7%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	58.5%	60.3%	38.3%	6.9%	-6.4%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*-3.4%*	*-0.3%*	*5.0%*	*8.4%*	*8.4%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	-11.4%	-20.3%	49.4%	13.2%	2.2%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*49.8%*	*19.2%*	*52.2%*	*46.7%*	*12.3%*
ឧបត្ថម្ភធនជូនថ្នាក់ក្រោមជាតិ	-29.2%	-29.2%	5.9%	28.4%	12.1%
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**-28.0%**	**-28.0%**	**43.4%**	**15.1%**	**11.8%**

ផលធៀបនៃផ.ស.ស	2021 ច្បាប់	2021 កែ.	2022 ព្យ.	2023 ព្យ.	2024 ព្យ.
1. ចំណាយសរុបតាមវិស័យ (រួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស)	**27.43%**	**27.43%**	**29.23%**	**29.20%**	**28.45%**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**26.13%**	**26.13%**	**27.20%**	**27.16%**	**26.38%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	1.81%	2.15%	1.79%	1.73%	1.66%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.13%*	*0.13%*	*0.16%*	*0.14%*	*0.13%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	4.17%	4.17%	4.18%	4.22%	4.24%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.10%*	*0.10%*	*0.09%*	*0.08%*	*0.07%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	8.33%	8.40%	7.04%	6.65%	6.64%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*1.70%*	*1.70%*	*0.82%*	*0.39%*	*0.36%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	7.28%	7.32%	8.59%	8.74%	8.40%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*2.23%*	*2.23%*	*3.23%*	*3.15%*	*2.52%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	4.54%	4.09%	5.61%	5.83%	5.43%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*1.31%*	*1.31%*	*1.98%*	*1.34%*	*0.86%*
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2.21%**	**2.21%**	**2.91%**	**3.08%**	**3.14%**
2. ចំណាយសរុបតាមវិស័យ (មិនរួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស)	**22.74%**	**22.74%**	**24.65%**	**24.37%**	**23.28%**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**21.44%**	**21.44%**	**22.62%**	**22.33%**	**21.21%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	**1.69%**	**2.03%**	**1.65%**	**1.58%**	**1.51%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*1.56%*	*1.89%*	*1.49%*	*1.44%*	*1.38%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	**4.14%**	**4.14%**	**4.18%**	**4.22%**	**4.24%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*4.04%*	*4.04%*	*4.09%*	*4.14%*	*4.16%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	**7.59%**	**7.66%**	**6.72%**	**6.31%**	**6.28%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*5.89%*	*5.96%*	*5.90%*	*5.91%*	*5.92%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	**3.48%**	**3.52%**	**4.47%**	**4.39%**	**3.75%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*1.25%*	*1.29%*	*1.25%*	*1.24%*	*1.23%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	**4.54%**	**4.09%**	**5.61%**	**5.83%**	**5.43%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*2.21%*	*1.76%*	*2.46%*	*3.32%*	*3.40%*
ឧបត្ថម្ភធនជូនថ្នាក់ក្រោមជាតិ	0.91%	0.91%	0.88%	1.04%	1.07%
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2.21%**	**2.21%**	**2.91%**	**3.08%**	**3.14%**